Q.B. Series :		Question Booklet No.
A	**Paper – II**	244245

Maximum Marks : 150 | **Time : 9:30 am to 12:00 noon**

: ਹਦਾਇਤਾਂ :

(1) ਪੇਪਰ-II ਵਿੱਚ (1) ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1-30) (2) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 31-60) (3) ਅੰਗਰੇਜੀ ਭਾਸ਼ਾ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 61-90) ਅਤੇ (4) ਗਣਿਤ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 91-150) ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ/ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 91-150) (ਕੋਈ ਇੱਕ ਆਪਸ਼ਨ ਚੁਣੋ) ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

(2) ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਓ.ਐਮ.ਆਰ ਸ਼ੀਟ ਤੇ ਸੈਂਟਰ ਕੋਡ, ਰੋਲ ਨੰਬਰ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁਸਤਿਕਾ ਨੰਬਰ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁਸਤਕਾ ਸੀਰੀਜ਼, ਲਿਖੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਹੀ ਓਵਲ(ਗੋਲੇ) ਗੂੜੇ ਕਰਕੇ ਭਰੇ ਹੋਏ ਹੋਣ। ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

(3) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁਸਤਿਕਾ ਵਿੱਚ **150** ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ **ਇੱਕ ਅੰਕ** ਹੈ, ਇਸਦੇ **ਚਾਰ** ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਉੱਤਰ **ਸਹੀ** ਹੈ। ਕੋਈ **ਨੈਗੇਟਿਵ ਮਾਰਕਿੰਗ** ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(4) ਓਵਲ(ਗੋਲੇ) ਭਰਨ ਲਈ ਕੇਵਲ **ਨੀਲੇ/ਕਾਲੇ ਬਾਲ ਪੁਆਇੰਟ ਪੈਨ** ਦੀ ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

(5) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਸਹੀ ਉੱਤਰ **ਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਰੈਸਪਾਂਸ ਸ਼ੀਟ** ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਬੰਧਿਤ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

(6) ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਤੇ **ਉੱਤਰ ਨੂੰ ਗੱਲਤ** ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ

(7) ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਸਬੰਧਿਤ ਓਵਲ(ਗੋਲੇ) ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰਿਆ ਜਾਵੇ, ਨਿਸ਼ਾਨ ਗੂੜਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਓਵਲ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਭਰਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(8) ਕੈਲਕੂਲੇਟਰ, ਮੋਬਾਇਲ ਜਾਂ ਕੋਈ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ /ਸਹਾਇਕ ਯੰਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੇ ਆਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(9) ਟੈਸਟ ਖਤਮ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ, ਉਮੀਦਵਾਰ **ਓ.ਐਮ.ਆਰ ਦੀ ਕਾਰਬਨ ਕਾਪੀ (ਉਮੀਦਵਾਰ ਕਾਪੀ) ਉਤਾਰ ਲਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਲੀ ਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ੀਟ ਇੰਨਵੀਜ਼ੀਲੇਟਰ ਨੂੰ** ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੇਂਦਰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕੇ ਜਾਵੇਗਾ।

(10) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁਸਤਿਕਾ **ਅੰਗਰੇਜੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ** ਦੋਨੋਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜੀ ਮਾਧਿਅਮ ਹੀ ਅੰਤਿਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

: INSTRUCTIONS :

(1) **Paper-II consists of (1) Child Development and Pedagogy (Q. Nos. 1-30) (2) Punjabi Language (Q. Nos. 31-60) (3) English Language (Q. Nos. 61-90) and (4) Mathematics & Science (Q. Nos. 91-150) or Social Studies/Social Science (Q. Nos. 91-150) (Attempt any One option)**

(2) Ensure filling of your Centre Code, Roll No., Question Booklet No., Q.B. Series on OMR Sheet and also by darkening appropriate ovals. In case of wrong filling the data, candidate will be responsible.

(3) Question Paper carries 150 marks. Each question carries **one mark**, with **four** alternatives out of which one answer is **correct**. There will be **no negative** marking.

(4) Use only **BLUE/BLACK Ball Point Pen** to darken the appropriate oval.

(5) Mark your response only at the appropriate space against the number corresponding to the question while answering on the **OMR Response Sheet**.

(6) Marking more than one response shall be treated as **wrong response**.

(7) Mark your response by **completely darkening** the relevant oval. The Mark should be dark and the oval should be completely filled.

(8) Use of calculator, mobile or any electronic/ helping device is strictly prohibited and use of these shall lead to disqualification.

(9) After completion of Test, candidate **MUST remove the Carbon copy (Candidate's Copy) of OMR** and hand over the **Original OMR sheet to invigilator** before leaving the Exam. Hall.

(10) The question paper will be both in **English & Punjabi**. In case of any doubt, English version will be taken as final.

Paper - II

Child Development and Pedagogy (Q. Nos. 1-30)

ਬਾਲਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ 1-30)

1. According to Piaget's cognitive development theory, 'A Cohesive, repeatable action sequence possessing component actions that are tightly interconnected and governed by a core meaning' is referred as which of the following ?

(a) Schema (b) Operation (c) Stage (d) Egocentrism

ਪਿਆਜੇ ਦੇ ਬੌਧਿਕ ਵਿਕਾਸ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ "ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਰਥ ਦੁਆਰਾ ਮਜਬੂਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹਨ, ਇੱਕ ਜੁੜਵੀਂ ਅਤੇ ਦੁਹਰਾਉਣਯੋਗ ਕਿਰਿਆ ਲੜੀ ਹੈ" ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(a) ਖਾਕਾ (b) ਕਾਰਵਾਈ (c) ਪੱਧਰ (d) ਈਗੋਸੈਂਟ੍ਰਿਜ਼ਮ

2. 'Conventional Morality' is a stage, which comes in which of the following theory ?

(a) Cognitive Development Theory
(b) Moral Development Theory
(c) Theory of Instruction
(d) Trial and error Theory

'ਕਨਵੈਨਸ਼ਨਲ ਮੌਰੈਲਿਟੀ' ਇੱਕ ਪੱਧਰ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ:

(a) ਬੌਧਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ
(b) ਨੈਤਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ
(c) ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ
(d) ਟ੍ਰਾਇਲ ਐਂਡ ਐਰਰ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ

3. Which theory is based on the principle that learner construct new ideas or concepts based upon existing knowledge ?

(a) Social Constructivism
(b) Cognitive Constructivism
(c) Radical Constructivism
(d) Spiral Constructivism

ਕਿਹੜਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਨਿਯਮ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਮੌਜੂਦਾ ਗਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਘੜਦਾ ਹੈ।

(a) ਸਮਾਜਕ ਰਚਨਾਤਕਮਤਾ
(b) ਬੌਧਿਕ ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ
(c) ਮੌਲਿਕ ਰਚਨਾਤਕਮਤਾ
(d) ਚੱਕਰਦਾਰ ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ

4. Which of the following is the characteristics of 'Self-Awareness' in the model of Emotional Intelligence ?

(a) know how to control impulses
(b) know your own emotional strategies and weaknesses
(c) able to set small steps to achieve large goals
(d) able to get along with others

ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਬੁੱਧੀ ਤੇ ਮਾਡਲ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਆਤਮ-ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ।

(a) ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਕਿ ਮਨੋਵੇਗਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ
(b) ਆਪਣੀਆਂ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਮਜੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ
(c) ਵੱਡੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਛੋਟੇ ਕਦਮ ਲੈਣ ਦੇ ਕਾਬਲ ਹੋਣਾ
(d) ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਬਲ ਹੋਣਾ

5. Who gave the concept of Extroversion and Introversion of trait theory of Personality ?

(a) Carl Jung (b) B.F. Skinner (c) Albert Bandura (d) Crow and Crow

ਸ਼ਖਸ਼ੀਅਤ ਦੀ ਟ੍ਰੇਟ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀਆਂ ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਮੁਖੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਕਿਸਨੇ ਦਿੱਤੀਆਂ?

(a) ਕਾਰਲ ਜੰਗ (b) ਬੀ.ਐਫ. ਸਕਿਨਰ (c) ਐਲਬਰਟ ਬਾਂਦੂਰਾ (d) ਕ੍ਰੋ ਐਂਡ ਕ੍ਰੋ

6. Which of the following refers to gender division ?
(a) The hierarchical unequal roles assigned to boy and girl by society
(b) Biological differences between boy and girl
(c) The ratio of male child and female child
(d) The division between male students and female students
ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਲਿੰਗ ਵੰਡ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ:
(a) ਸਮਾਜ ਦੁਆਰਾ ਲੜਕਾ ਅਤੇ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਸਮਾਨ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ
(b) ਲੜਕਾ ਅਤੇ ਲੜਕੀ ਵਿਚਕਾਰ ਜੈਵਿਕ ਅੰਤਰ
(c) ਨਰ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਮਾਦਾ ਬੱਚੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ
(d) ਨਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਤੇ ਮਾਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡ

7. Recall type test and recognition type test are the types of
(a) Essay type test (b) Short answer type test
(c) Objective type test (d) Very short answer type test
ਯਾਦ ਕਰਨ ਕਿਸਮ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਨਾਖਤ ਕਰਨਾ ਕਿਸਮ ਪ੍ਰੀਖਿਆ, ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ:
(a) ਲੇਖ ਕਿਸਮ ਪ੍ਰੀਖਿਆ (b) ਛੋਟੇ ਉਤਰਾਂ ਵਾਲੀ ਕਿਸਮ ਪ੍ਰੀਖਿਆ
(c) ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ (d) ਬਹੁਤ ਛੋਟੇ ਉਤਰਾਂ ਵਾਲੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ

8. What is the full form of 'ICIDH' ?
(a) Indian Classification of Impairment, Disabilities and Handicaps
(b) Indian Classification for Impairment, Disabilities and Handicaps
(c) International Classification for Impairment, Disabilities and Handicaps
(d) International Classification of Impairment, Disabilities and Handicaps
'ICIDH' ਦਾ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਕੀ ਹੈ।
(a) ਇੰਡੀਅਨ ਕਲਾਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਪੇਅਰਮੈਂਟ, ਡਿਸਅਬਿਲੀਟੀਜ਼ ਐਂਡ ਹੈਂਡੀਕੈਪਜ਼
(b) ਇੰਡੀਅਨ ਕਲਾਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰ ਇੰਪੇਅਰਮੈਂਟ, ਡਿਸਅਬਿਲੀਟੀਜ਼ ਐਂਡ ਹੈਂਡੀਕੈਪਜ਼
(c) ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਲਾਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰ ਇੰਪੇਅਰਮੈਂਟ, ਡਿਸਅਬਿਲੀਟੀਜ਼ ਐਂਡ ਹੈਂਡੀਕੈਪਜ਼
(d) ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਲਾਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਪੇਅਰਮੈਂਟ, ਡਿਸਅਬਿਲੀਟੀਜ਼ ਐਂਡ ਹੈਂਡੀਕੈਪਜ਼

9. The concept 'Identity versus Role Confusion' happens in
(a) Early childhood stage (b) Adolescent stage
(c) Childhood (d) Middle childhood
'ਪਹਿਚਾਣ ਬਨਾਮ ਭੂਮਿਕਾ ਉਲਝਣ' ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ:
(a) ਆਰੰਭਿਕ ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ (b) ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ
(c) ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ (d) ਮੱਧ ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ

10. The right sequence of major stages of cognitive growth as proposed by Jerome Bruner are
(a) Symbolic, Iconic, Enactive (b) Iconic, Symbolic, Enactive
(c) Enactive, Iconic, Symbolic (d) Symbolic, Enactive, Iconic
ਜੀਰੋਮ ਬਰੂਨਰ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਮੁੱਖ ਬੌਧਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਲੜੀ ਹੈ?
(a) ਸੰਕੇਤਕ, ਮੂਰਤਕ, ਨਾਟਕੀ (b) ਮੂਰਤਕ, ਸੰਕੇਤਕ, ਨਾਟਕੀ
(c) ਨਾਟਕੀ, ਮੂਰਤਕ, ਸੰਕੇਤਕ (d) ਸੰਕੇਤਕ, ਨਾਟਕੀ, ਮੂਰਤਕ

11. Who said that, " if a child will not learn before he is capable to learn, then why bother; and if a child will learn automatically after he has the capability to learn, then why bother" ?
(a) Jerome Bruner (b) Howard Gardner (c) Lev Vygotsky (d) Jean Piaget
ਕਿਸਨੇ ਕਿਹਾ " ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖੇਗਾ, ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਫਿਕਰ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਬੱਚਾ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪ ਹੀ ਸਿੱਖੇਗਾ, ਤੇ ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਫਿਕਰ ਕਰਨੀ"
(a) ਜੀਰੋਮ ਬਰੂਨਰ (b) ਹਾਵਰਡ ਗਾਰਡਨਰ (c) ਲੀਵ ਵੀਗੋਟਸਕੀ (d) ਜੀਨ ਪਿਆਜੇ

12. Which of the following theories, identifies four stages of child's intellectual development i.e. sensory-motor, pre-operational, concrete operational and formal operational ?
(a) Erickson's theory of Psycho-social Development
(b) Freud theory of Psycho-sexual Development
(c) Jean Piaget's theory of Cognitive Development
(d) Kohlberg's theory of Moral Development
ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਿਧਾਂਤ ਬੱਚੇ ਦੇ ਬੌਧਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਜੋ ਕਿ ਸੰਵੇਦਕ-ਮੋਟਰ, ਪੂਰਵ-ਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਠੋਸ ਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਰਸਮੀ ਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ:
(a) ਈਰੀਕਸਨ ਦਾ ਮਨੋ-ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ
(b) ਫ੍ਰਿਉਡ ਦਾ ਮਨੋ-ਜਿਨਸੀ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ
(c) ਜੀਨ ਪਿਆਜੇ ਦਾ ਬੋਧਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ
(d) ਕੋਹਲਬਰਗ ਦਾ ਨੈਤਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ

13. You have a mixed class of boys and girls. Which method you adopt to improve cooperation between them ?
(a) Asking parents to discuss equality
(b) Making boys and girls share a bench
(c) Setting tasks which have to be done together
(d) Talking about equality in lessons
ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਲੜਕਿਆਂ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਮਿਲੀ ਜੁਲੀ ਕਲਾਸ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਯੋਗ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਵਿਧੀ ਅਪਣਾਉਗੇ।
(a) ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਸਮਾਨਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹੋਗੇ
(b) ਮੁੰਡੇ ਅਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੈਂਚ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦਿਉਗੇ
(c) ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਦਿਉਗੇ ਜਿਹੜੇ ਇੱਕੱਠਿਆਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ
(d) ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰੋਗੇ।

14. Which makes an adolescent revolt against authority ?
(a) He thinks that he is mature enough
(b) His want for recognition and independence of thoughts and action
(c) He thinks he is intelligent enough
(d) He believes that he does not need any advice
ਹੇਠ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਇੱਕ ਕਿਸ਼ੋਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਦਰੋਹ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ?
(a) ਉਹ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਫ਼ੀ ਸਿਆਣਾ ਹੈ
(b) ਉਹ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਅਜਾਦੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ
(c) ਉਹ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਫ਼ੀ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਹੈ
(d) ਉਹ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਲਾਹ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ

15. "Education doesn't bring about social change, rather the social change results into an educational change" whose view was this ?
(a) Auguste Comte (b) Emile Durkheim (c) Herbert Spencer (d) Karl Marx
"ਸਿੱਖਿਆ ਸਮਾਜਕ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਂਦੀ ਬਲਕਿ ਸਮਾਜਕ ਬਦਲਾਅ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸਿਖਿਅਕ ਬਦਲਾਅ ਵੱਜੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ" ਇਹ ਕਿਸਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ:
(a) ਔਗਸਤ ਕੌਮਟੇ (b) ਏਮਿਲੀ ਡਰਖਿਮ (c) ਹਰਬਰਟ ਸਪੈਨਸਰ (d) ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ

16. Observational learning consists of

I Attention and retention
II Attention and reinforcement
III Production processes and motivation
IV Reinforcement and motivation

(a) II and IV only (b) I and III only (c) III and IV only (d) I and II only
ਨਿਰੀਖਕ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ:

I ਇਕਾਗਰਤਾ ਅਤੇ ਯਾਦ ਸ਼ਕਤੀ
II ਇਕਾਗਰਤਾ ਅਤੇ ਬਲ ਵ੍ਰਿਧੀ
III ਉਤਪਾਦਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ
IV ਬਲ ਵ੍ਰਿਧੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ

(a) ਸਿਰਫ II ਅਤੇ IV (b) ਸਿਰਫ I ਅਤੇ III (c) ਸਿਰਫ III ਅਤੇ IV (d) ਸਿਰਫ I ਅਤੇ II

17. Suppose you get a Punjabi medium student who has learnt Hindi. He is given five sentences to be translated from Punjabi to Hindi. As an evaluator, which aspect would you try to evaluate in him ?
(a) Application (b) Knowledge (c) Synthesis (d) Understanding
ਮੰਨ ਲਉ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਧਿਅਮ ਵਾਲਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਹਿੰਦੀ ਸਿੱਖੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਵਾਕ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਹਿੰਦੀ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਤਾ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਪੱਖ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੋਗੇ।
(a) ਵਰਤੋਂ (b) ਗਿਆਨ (c) ਸੰਸਲੇਸ਼ਣ (d) ਸਮਝ

18. The slogan of 'Learning Without Burden ' was given by
(a) Adielshiah Committee (b) Ishwer Bhai Patel Committee
(c) Mathur Committee (d) Yashpal Committee
"ਬੋਝ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਐਨ" ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
(a) ਅਦੀਲਸ਼ਾਹ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ (b) ਈਸ਼ਵਰ ਭਾਈ ਪਟੇਲ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ
(c) ਮਾਥੁਰ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ (d) ਯਸ਼ਪਾਲ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ

19. In Summative Evaluation, which of the following mode is used ?
(a) Assignment (b) Group work
(c) Classroom discussion (d) Annual Examination
ਸੰਮੇਟਿਵ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਜਰੀਆ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:
(a) ਸੌਂਪਿਆ ਹੋਇਆ ਕੰਮ (b) ਸਮੂਹ ਕਾਰਜ
(c) ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ (d) ਸਲਾਨਾ ਇਮਤਿਹਾਨ

20. Which of the following is the most appropriate form of assessing the 'Affective Domain' of the students ?
(a) Interview (b) Observation (c) Questionnaire (d) Written Test
ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ 'ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਖੇਤਰ' ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਢੁਕਵਾਂ ਰੂਪ ਹੈ
(a) ਇੰਟਰਵਿਊ (b) ਨਿਰੀਖਣ (c) ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਵਲੀ (d) ਲਿਖਤ ਪ੍ਰੀਖਿਆ

21. Pranav seems to be overloaded with energy. He bounces on his seat and frequently interrupts others. It is difficult for him to focus and listen to his teachers. He is more likely to belong to which of the following categories ?
(a) An emotionally disturbed child
(b) Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD)
(c) Attention Spectrum Disorder (ASD)
(d) Dyspraxia
ਪ੍ਰਣਵ ਊਰਜਾ ਨਾਲ ਓਵਰਲੋਡ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਉਪਰ ਉਛਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋਰਨਾ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਉਸਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸੁਣਨਾ ਔਖਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਸ੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ?
(a) ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਤੌਰ ਤੇ ਬੇਚੈਨ ਇੱਕ ਬੱਚਾ
(b) ਅਟੈਂਸ਼ਨ ਡੈਫੀਸਿਟ ਹਾਈਪਰਐਕਟੀਵਿਟੀ ਡਿਸਆਰਡਰ (ADHD)
(c) ਅਟੈਂਸ਼ਨ ਸਪੈਕਟਰਮ ਡਿਸਆਰਡਰ (ASD)
(d) ਡਿਸਪ੍ਰੈਕਸੀਆ

22. ZPD stands for
(a) Zone for Proximal Development (b) Zone of Proximal Development
(c) Zone with Proximal Development (d) Zone for Proximate Development
ZPD ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ
(a) ਜੋਨ ਫਾਰ ਪ੍ਰਾਕਸੀਮਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ (b) ਜੋਨ ਆਫ਼ ਪ੍ਰਾਕਸੀਮਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ
(c) ਜੋਨ ਵਿਦ ਪ੍ਰਾਕਸੀਮਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ (d) ਜੋਨ ਫਾਰ ਪ੍ਰਾਕਸੀਮੇਟ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ

23. The thinking process involved in producing an idea or concept that is new, original and useful, is termed as

(a) Creativity (b) Innovation (c) Intelligence (d) Synectics

ਇਕ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਧਾਰਨਾ ਜੋ ਨਵੀਂ, ਮੌਲਿਕ ਅਤੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੋਚ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

(a) ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ (b) ਕਾਢ (c) ਬੁੱਧੀ (d) ਸੀਨੈਕਟਿਕਸ

24. According to NCF 2005, the role of teacher has been that of a

(a) Authority (b) Dictatorial (c) Permissive (d) Facilitator

NCF 2005 ਅਨੁਸਾਰ, ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ

(a) ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ (b) ਤਾਨਸ਼ਾਹ ਦੀ (c) ਉਦਾਰ ਦੀ (d) ਮਦਦਗਾਰ ਦੀ

25. "Having a diverse classroom with varied social, children from economic and cultural background enriches the learning experiences of all students" this statement is

(a) Incorrect, because it can confuse the children and they may feel lost.

(b) Correct, because children learn many skills from their peers.

(c) Correct, because it makes the classroom more hierarchical.

(d) Incorrect, because it leads to unnecessary competition.

"ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਮਾਜਕ, ਆਰਥਕ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਕ ਪਿਛੋਕੜ ਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਲਾ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਭਰਿਆ ਕਲਾਸਰੂਮ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਅਨੁਭਵਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ" ਇਹ ਕਥਨ

(a) ਗਲਤ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਝਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਗੁਆਚਿਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ

(b) ਸਹੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬੱਚੇ ਆਪਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਨਿਪੁੰਨਤਾਵਾਂ ਸਿੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ

(c) ਸਹੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਦਰਜਾਬੱਧ ਕਰਦਾ ਹੈ

(d) ਗਲਤ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਬੇਲੋੜੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ

26. Arrange the following components of teaching process in order :

I Selection of the subject matter II Evaluation III Feedback

IV Formulating Objectives V Teaching

(a) I II III IV V (b) II I IV III V

(c) IV I V II III (d) IV I V III II

ਅਧਿਆਪਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿਤੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ

I ਵਿਸ਼ੇ ਵਸਤੂ ਦੀ ਚੋਣ II ਮੁਲਾਂਕਣ III ਫੀਡਬੈਕ

IV ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ V ਅਧਿਆਪਨ

(a) I II III IV V (b) II I IV III V

(c) IV I V II III (d) IV I V III II

27. Which of the following statement is correct about Jean Piaget's theory of cognitive development ?

(a) The sequence of the stages can vary according to the cultural context of children.

(b) Piaget argues that instead of progressing through stages, cognitive development is continuous.

(c) Piaget has proposed five distinct stages of cognitive development.

(d) The stages are invariant which means no stage can be skipped.

ਜੀਨ ਪਿਆਜੇ ਦੇ ਬੌਧਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਬਾਰੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਸਹੀ ਹੈ।

(a) ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਕ ਸੰਦਰਭ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ

(b) ਪਿਆਜੇ ਤੱਥ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੜਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਬੌਧਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨਿਰੰਤਰ ਹੈ

(c) ਪਿਆਜੇ ਨੇ ਬੌਧਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਪੰਜ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਪੜਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(d) ਪੜਾਅ ਨਾ ਬਦਲਣ ਯੋਗ ਹਨ, ਜਿਸਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਪੱਧਰ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀ ਜਾ ਸਕਦਾ।

28. According to Lev Vygotsky

(a) Children learn language through a language acquisition drive

(b) Interaction with adults and peers does not influence language development

(c) Language development changes the nature of human thought

(d) Culture plays a very small role in language development

ਲੀਵ ਵੀਗੋਟਸਕੀ ਅਨੁਸਾਰ

(a) ਬੱਚੇ ਭਾਸ਼ਾ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਡ੍ਰਾਈਵ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ

(b) ਬਾਲਗਾਂ ਅਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ

(c) ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਕਾਸ ਮਾਨਵ ਸੋਚ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲਦਾ ਹੈ।

(d) ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਥੋੜੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ।

29. According to Right to Education Act, 2009, children with special needs should study

(a) in vocational training centers which would prepare them for life skills

(b) at home with their parents and caregivers providing necessary support

(c) in special schools created exclusively for them

(d) in inclusive education set up with provisions to cater their individual needs

ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ 2009 ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਰੂਰਤਾਂ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

(a) ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਸਿਖਲਾਈ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਨਿਪੁੰਨਤਾਵਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨਗੇ

(b) ਘਰ ਵਿੱਚ ਜਰੂਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ

(c) ਵਿਸ਼ੇਸਤੌਰ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਬਚਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ

(d) ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸੰਮਿਲਿਤ ਸਿਖਿਅਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਰਾਹੀਂ

30. An effective teacher in classroom, where students come from diverse background would:

(a) create groups of students with those from the same economic background put together

(b) push students from deprived backgrounds to work hard so that they can match up with their peers

(c) focus on their cultural knowledge to address individual differences among the group

(d) ignore cultural knowledge and treat all his students in a uniform manner

ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਧਿਆਪਕ ਉਸ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਿਛੋਕੜ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਕਰੇਗਾ:

(a) ਸਮਾਨ ਆਰਥਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਸਮੂਹ ਬਣਾਏਗਾ

(b) ਵੰਚਿਤ ਪਿਛੋਕੜ ਤੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋਰ ਲਗਾਏਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਕਰ ਸਕਣ

(c) ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮੁਖਾਤਬ ਹੋਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਕ ਗਿਆਨ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਕਰੇਗਾ

(d) ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਕ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਅਨਦੇਖਿਆ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰੇਗਾ

ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਕਾਵਿ ਸਤਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ:

ਉਹ ਪੁਰਾਣਾ ਅਦਬ ਤੇ ਹਿਰਸ ਨਾਂਹ।
ਉਹ ਪ੍ਰੀਤ ਦੀਆਂ ਪੀਡੀਆਂ ਪੀਡੀਆਂ ਗੰਢਾਂ !
ਉਹ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਚਾ, ਤ੍ਰਿੰਞਣਾਂ ਦੇ ਗਾਵਨ ਕਿੱਥੇ,
ਉਹ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦੀ ਆਬ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸਾਰੀ ਗਈ ਕਿੱਥੇ,
ਉਹ ਖਾਤਰਾਂ ਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਤੇ ਜਰਨੇ, ਜਿਗਰੇ ਤੇ ਹੌਸਲੇ,
ਉਹ ਰੋਟੀਆਂ ਤੇ ਮਹਿਫਲਾਂ, ਉਹ ਡੂੰਘੀ ਡੂੰਘੀ ਸ਼ਰਮਾਂ, ਸ਼ਰਾਫ਼ਤਾਂ, ਉਹ ਕਿੱਥੇ?

ਇਕ ਪੜ੍ਹੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ,
ਉਹ ਸਾਡੇ ਅਨਪੜ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ, ਗਠੀਲਾ, ਅਣਟੁਟ ਜਿਹਾ ਭਾਈਚਾਰਾ ਕਿੱਥੇ ?
ਹਿਤ ਕਿੱਥੇ ? ਪਿਆਰ ਕਿੱਥੇ? ਉਹ ਸਾਡਾ ਹੱਸ ਬੋਲਣਾ ਗੁਆਚ ਗਿਆ ਕਿੱਥੇ ?
ਦਿਲ ਜ਼ੋਰ ਮਿੱਠਤ ਕਿੱਥੇ? ਮਿਲਤ ਕਿੱਥੇ? ਉਹ ਬਾਹਾਂ ਦਾ ਮਾਣ, ਜ਼ੋਰ ਸਾਰਾ?
ਸੱਸਾਂ ਦੇ ਉਹ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਵਰਗੇ ਦਿਲ ਕਿੱਥੇ?
ਨੂੰਹਾਂ ਧੀਆਂ ਦੀ ਉਹ ਲਿਹਾਜ਼ ਦੀ ਸਭਯਤਾ,
ਜਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਮੋਤੀਆਂ ਵਰਗੀ ਆਬ ਕਿੱਥੇ?
ਸਜ-ਵਿਆਹੀਆਂ ਦਾ ਉਹ ਆਦਰ, ਭਾ, ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਤੇ ਸੰਭਾਰ ਕਿੱਥੇ?
ਲਾਡ ਤੇ ਮੁਰਾਦਾਂ?
ਸਾਲੂ ਕਿੱਥੇ ਬਾਗ ਤੇ ਫੁਲਕਾਰੀਆਂ, ਉਹ ਮਹਿੰਦੀ ਦਾ ਰੰਗ ਸੁਹਾਗ ਦਾ,
ਉਹ ਹੱਥ ਪੈਰ ਰੰਗੇ, ਉਹ ਤਿੱਲੇਦਾਰ ਜੁੱਤੀਆਂ,

ਭਰਾਵਾ ! ਇਹ ਪੁਰਾਣੀ ਬੁੱਢੀ ਜਿਹੀ ਸੱਭਯਤਾ,
ਦਰਿਆਵਾਂ ਛਨਾਵਾਂ ਦੇ ਫ਼ੇਰ ਵਾਲੀ, ਦੂਰੋਂ ਆਈ, ਦੂਰ ਜਾਂਦੀ;
ਬਿਰਾਦਰੀਆਂ ਦਾ ਮਿਲ ਮਿਲ ਜੀਣਾ ਕਿੱਥੇ?
ਉਹ ਸਦੀਆਂ ਦੀ ਬੋਹੜ ਕਿਸ ਵੱਢੀ,
ਉਹ ਪੁਰਾਣਾ ਪਿੱਪਲ ਕਿੱਥੇ ਉੱਡ ਗਿਆ?
ਹਵਾ ਆਈ, ਝੱਖੜ ਆਇਆ, ਉਹ ਕਿਸ ਗੇਰਿਆ?

ਉਹ ਜੰਗਲ ਜ਼ਰੂਰ ਸੀ, ਪੁਰਾਣਾ ਦੰਦ-ਕੱਢਿਆ, ਗੰਭੀਰ ਸੀ,
ਮੰਨਿਆ, ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਬੋਲੀਆਂ ਤੇ ਖਿਆਲਾਂ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਅਨਜਾਣ ਕਿਸੇ,
ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਸਿੱਧੇ ਸਾਦੇ, ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੱਡ ਸੇ,
ਤੇ ਇਕ ਅੱਧ ਖਿਆਲ ਕੋਈ ਸੁਣਿਆ, ਮੰਨਿਆ ਅਸਾਂ ਲਈ ਬੱਸ ਸੀ,
ਓਸੇ ਵਿਚ ਬਹਿੰਦੇ, ਉਠਦੇ, ਜੀਂਦੇ, ਜਾਗਦੇ, ਓਹੋ, ਇਕ ਖਿਆਲ
ਸਾਡੀ ਜਿੰਦ ਜਾਨ ਸੀ ।

ਉਪਰੋਕਤ ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣੋ :

31. ਲੇਖਕ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰਦਾ ਹੈ?
(a) ਰੱਬ ਨੂੰ (b) ਪੁਰਾਣੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ (c) ਸੁਖ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ (d) ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ

32. ਸਜ-ਵਿਆਹੀਆਂ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਗੁਵਾਚ ਗਈ ਸੀ ?
(a) ਬੋਲੀ, ਚੁੰਨੀ, ਘੁੰਡ (b) ਸ਼ਰਮ, ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ, ਬੋਲੀ
(c) ਆਦਰ, ਸ਼ਿੰਗਾਰ, ਸੰਭਾਰ (d) ਪੰਜ਼ੇਬਾਂ, ਪਹਿਰਾਵਾ, ਖਾਣ-ਪੀਣ

33. 'ਅਣਟੁੱਟ' ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
(a) ਅੱਧਾ ਟੁੱਟਿਆ (b) ਪੂਰਾ ਟੁੱਟਿਆ (c) ਨਾ ਟੁੱਟਣ ਵਾਲਾ (d) ਉਪਰੋਕਤ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

34. ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਕਿਸਦੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ?
(a) ਪ੍ਰੋ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ (b) ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ (c) ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ (d) ਬਾਵਾ ਬਲਵੰਤ

35. 'ਗੰਭੀਰ' ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?
(a) ਚਿੰਤਾ (b) ਸੰਜੀਦਾ (c) ਉਦਾਸ (d) ਅਫਸੋਸ

36. ਕਿਹੜੇ ਦੋ ਰੁੱਖਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਹੈ ?
(a) ਪਿੱਪਲ, ਨਿੰਮ (b) ਟਾਹਲੀ, ਬੇਰੀ (c) ਬੋਹੜ, ਪਿੱਪਲ (d) ਕਿੱਕਰ, ਬੇਰੀ

37. ਜੁੱਤੀਆਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹਨ ?
(a) ਰੇਸ਼ਮੀ (b) ਚਮੜੇ ਦੀਆਂ (c) ਤਿੱਲੇਦਾਰ (d) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਪੈਰ੍ਹੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :- ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 38 ਤੋਂ 45

ਲੰਦਨ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਪੂਰਬ ਅਤੇ ਪੱਛਮ ਦੇ ਆਚਰਣ ਦਾ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਬੜਾ ਫ਼ਰਕ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਬ ਵਾਲਾ ਸਵੇਰ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੜਾ ਉੱਤਮ ਤੇ ਦੇਵੀ ਸਮਝ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਨਿਸ਼ਚਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਪੂਜਾ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਸ਼ਕਤੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਾਉਣ ਵਿਚ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਪੱਛਮ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਉੱਕੀ ਹੀ ਅਲੋਪ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਨਿਜੱਸ ਥਾਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਥੇ ਵਸੋਂ, ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਹਲੇ ਯਾ ਥੋੜ੍ਹੇ ਬੰਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉਠ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੂਜਾ-ਪਾਠ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਨਾ ਬਿਤਾਉਣ। ਹਿੰਦੀਆਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਇਹ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਭੀ ਦੋ ਚਾਰ ਬੰਦੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿੰਦਰਾ ਤਿਆਗ ਕੇ ਸੋਚ ਹੋ ਕੇ ਰੱਬ ਦੀ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਲੰਦਨ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਉੱਕੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕ ਤਾਂ ਸਵੇਰੇ ਉਠਣਾ ਇਹਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਬੜਾ ਔਖਾ ਹੈ: ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਤ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਨਹੀਂ ਸੌਂਦੇ। ਦੂਜੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦੇ ਅਸ਼ਨਾਨ ਦਾ ਉਹ ਆਤਮਕ ਅਰਥ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭਾਸਿਆ, ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਹੈ। ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਨਾਮ ਜਪਣ ਯਾ ਧਿਆਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰ੍ਤਣਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜੋ ਲੋਕ ਉਠਦੇ ਭੀ ਹਨ, ਕੇਵਲ ਯਾ ਤਾਂ ਧੰਦਿਆ ਕਰ ਕੇ ਯਾ ਅਰੋਗਤਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ, ਸਵੇਰੇ ਸਾਰ ਸਰੀਰਕ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਹ ਭੀ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉੱਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਠਦੇ। ਸਾਡੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਭੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਖੂਹਾਂ ਉੱਤੇ ਡੋਲਾਂ ਦਾ ਖੜਕਣਾ, ਬਾਣੀ ਦੇ ਪਾਠ ਦੀ ਆਵਾਜ਼, ਮੰਦਰਾਂ ਵਿਚ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ ਮਲਾਣਿਆਂ ਦੀ ਬਾਂਗ ਸੁਣੀਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖ਼ਾਸਾ ਖੜਕਾ-ਦੜਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਲੰਦਨ ਜੇਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਕ ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਪਿਛੋਂ ਤਕ ਭੀ ਇਕ ਅਜਬ ਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਭੂਮੀ ਵਾਲੀ ਚੁੱਪ ਵਰਤ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਲੋ ਪਲੀ ਵਿਚ ਸਭਨੀ ਪਾਸੀਂ ਘੂਕ ਸੁਣਨ ਲਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਗੱਡੀਆਂ, ਬੱਸਾਂ ਆਪਣੇ ਵਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਡਿਆਂ ਤੋਂ ਤੁਰ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕ ਭੀ ਨਿਕਲ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਸਵੇਰੇ ਉਠਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਉਹ ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਛੋਹਰ ਹਨ ਜੋ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਥੱਬੇ ਲੈ ਕੇ ਘਰ ਘਰ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੀ ਵਿਰਲ ਵਿਚ ਦੀ ਗਾਹਕਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੁਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਧੰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਬ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਇਕ ਜਰੂਰੀ ਅੰਗ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਇਹ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਬਲ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰਖਦੇ ਹਨ।

38. ਲੰਦਨ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
(a) ਦਿਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪਹਿਰ
(b) ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
(c) ਕੋਈ ਨਹੀਂ
(d) ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਜਾਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ

39. ਲੰਦਨ ਦੇ ਲੋਕ ਕਿਸ ਕਰਕੇ ਸਵੇਰੇ ਉਠਦੇ ਹਨ?
(a) ਰੱਬ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈਣ ਲਈ
(b) ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ
(c) ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ
(d) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

40. ਹਿੰਦੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਿੰਨ੍ਹ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
(a) ਨਿੰਦਰਾ ਤਿਆਗ ਕੇ ਰੱਬ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪਣਾ
(b) ਹੱਸਣਾ, ਖੇਡਣਾ ਤੇ ਗਾਉਣਾ
(c) ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ
(d) ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨਾ

41. ਲੰਦਨ ਵਿੱਚ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ?
(a) ਚਾਰ-ਚੁਫ਼ੇਰੇ ਹਨ੍ਹੇਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
(b) ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਭੂਮੀ ਵਾਲੀ ਚੁੱਪ ਵਰਤ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
(c) ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵੱਧ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
(d) ਸਾਰਾ ਸ਼ਹਿਰ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

42. ਘਰ ਵਿੱਚ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਕੌਣ ਸੁੱਟ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?
(a) ਬਜ਼ੁਰਗ ਵਿਅਕਤੀ (b) ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਮੁੰਡੇ (c) ਨੌਕਰ (d) ਲੰਦਨ ਦੇ ਵਪਾਰੀ

43. ਲੇਖਕ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ?
(a) ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉਠਣ ਲਈ
(b) ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਜਾ ਸਮਝਣ ਲਈ
(c) ਰਾਤ ਨੂੰ ਦੇਰ ਨਾਲ ਸੌਣ ਲਈ
(d) ਮੰਦਰਾਂ ਵਿਚ ਫੂਲ ਚੜਾਉਣ ਲਈ

44. ਅਸੀਂ ਸਫ਼ਲਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ?
(a) ਮਿਹਨਤ (b) ਰੱਬ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ (c) ਸ੍ਵੈ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ (d) ਹੌਂਸਲੇ

45. ਲੰਦਨ ਦੇ ਲੋਕ ਸਫ਼ਲਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੇ ਹਨ?
(a) ਰੱਬ ਤੇ ਪੂਜਾ (b) ਬਲ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ (c) ਸਿਹਤ ਤੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ (d) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

46. ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ।
(a) ਕੇਵਲ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ (b) ਕੇਵਲ ਮਾਂ ਦਾ (c) ਕੇਵਲ ਪਿਉ ਦਾ (d) ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦੋਨਾਂ ਦਾ

47. ਅਧਿਆਪਕ ਬਣਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ-
(a) ਲੋੜੀਂਦੀ ਵਿੱਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ
(b) ਲੋੜੀਂਦੀ ਟਰੇਨਿੰਗ
(c) ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ
(d) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

48. ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ?
(a) ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਸਿਖਾਉਣਾ
(b) ਵਿਵੇਕ ਸਿਖਾਉਣਾ
(c) ਆਗਿਆ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਸਿਖਾਉਣਾ
(d) ਕਾਰੋਬਾਰ ਸਿਖਾਉਣਾ

49. ਬੱਚੇ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ :
(a) ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
(b) ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
(c) ਸਿਰਫ਼ ਵਿਕਸਤ ਸ਼ਬਦ-ਭੰਡਾਰ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
(d) ਲਿਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

50. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਚਾ ਕਿਸਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?

(a) ਪਰਿਵਾਰ (b) ਸਮਾਜ (c) ਸਕੂਲ (d) ਰਾਜਨੀਤੀ

51. ਵਿਅੰਜਨ ਦੇ ਦੋਹਰੇ ਉਚਾਰਣ ਲਈ ਕੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

(a) ਬਿੰਦੀ (b) ਟਿੱਪੀ (c) ਅੱਧਕ (d) ਸਿਹਾਰੀ

52. ਸੰਚਾਰ ਮਾਧਿਅਮ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

(a) ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਨਾਲ (b) ਭਾਸ਼ਣ ਨਾਲ

(c) ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਨਾਲ (d) ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿਧੀ ਨਾਲ

53. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਲਿੱਪੀ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?

(a) ਦੇਵਨਾਗਰੀ (b) ਰੋਮਨ (c) ਗੁਰਮੁਖੀ (d) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ

54. ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਉਪ-ਬੋਲੀ ਮਾਝੀ ਕਿੱਥੇ-ਕਿੱਥੇ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

(a) ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਪਟਿਆਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (b) ਰੋਪੜ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

(c) ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਪੱਟੀ (d) ਕਪੂਰਥਲਾ, ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ

55. ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਲਿਖਣ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਕੀ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(a) ਲਿੱਪੀ (b) ਵਰਣ (c) ਸ੍ਵਰ (d) ਵਿਆਕਰਣ

56. ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਹੋਂਠੀ ਧੁਨੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ?

(a) ਪ, ਫ, ਬ, ਭ (b) ਤ, ਥ,ਦ, ਧ (c) ਟ, ਠ, ਡ, ਢ (d) ਕ, ਖ, ਗ, ਘ

57. 'ਟ' ਕੀ ਹੈ?

(a) ਸ੍ਵਰ (b) ਵਿਅੰਜਨ (c) ਅਰਧ-ਸ੍ਵਰ (d) ਸ੍ਵਰਵਾਹਕ

58. ਅਫ਼ਸੋਸ! ਕਿਹੜੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਵਿਸਮਿਕ ਹੈ ?

(a) ਫਿਟਕਾਰਵਾਚਕ (b) ਹੈਰਾਨੀਵਾਚਕ (c) ਸੂਚਨਾਵਾਚਕ (d) ਸ਼ੋਕਵਾਚਕ ਵਿਸਮਿਕ

59. ਤਰਕਾਲਾਂ ਸਬਦ ਦਾ ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ ਕੀ ਹੈ?

(a) ਸ਼ਾਮ (b) ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ (c) ਸਵੇਰ (d) ਦੇਰ

60. ਮਹਾਤਮਾ ਵਿਚ ਕਿਹੜੇ ਅਗੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?

(a) ਤਮਾ (b) ਮ (c) ਮਹ (d) ਮਹਾ

English Language (Q. Nos. 61-90)

Read the passage carefully and Answer the questions (Q.Nos. 61-66)

It is easy to accept Freud as an applied scientist, and, indeed he is widely regarded as the twentieth century's master clinician. However, in viewing Marx as an applied social scientist the stance needed is that of a Machiavellian operationalism. The objective is neither to bury nor to praise him. The assumption is simply that he is better understood for being understood as an applied sociologist. This is in part the clear implication of Marx's *Theses on Feurbach*, which culminate in the resounding 11th thesis: "The philosophers have only interpreted the world in different ways; the point, however, is to change it." This would seem to be the tacit creed of applied scientists everywhere.

Marx was no Faustian, concerned solely with understanding society, but a promethean who sought to understand it well enough to influence and to change it. He was centrally concerned with the social problems of a lay group, the proletariat, and there can be little doubt that this work is motivated by an effort to reduce their suffering, as he saw it. His diagnosis was that their increasing misery and alienation engendered endemic class struggle; his prognosis claimed that this would culminate in revolution; his therapeutic prescription was class consciousness and active struggle.

Here, as in assessing Durkheim or Freud, the issue is not whether this analysis is empirically correct or scientifically adequate. Furthermore, whether or not this formulation seems to eviscerate Marx's revolutionary core, as critics on the left may charge, or whether the formulation provides Marx with a new veneer of academic respectability, as critics on the right may allege, is entirely irrelevant from the present standpoint. Insofar as Marx's or any other social scientist's work conforms to a generalized model of applied social science, insofar as it is professionally oriented to the values and social problems of laymen in his society, he may be treated as an applied social scientist.

Despite Durkheim's intellectualistic proclivities and rationalistic pathos, he was too much the product of European turbulence to turn his back on the travail of his culture. "Why strive for knowledge of reality, if this knowledge cannot aid us in life," he asked. "Social science," he said, "can provide us with rules of action for the future."Durkheim, like Marx, conceived of science as an agency of social action, and like him was professionally oriented to the values and problems of laymen in his society. Unless one sees that Durkheim was in some part an applied social scientist, it is impossible to understand why he concludes his monumental study of *Suicide* with a chapter on "Practical Consequences," and why, in the *Division of Labour*, he proposes a specific remedy for anomie.

Durkheim is today widely regarded as a model of theoretic and methodologic sophistication, and is thus usually seen only in his capacity as a pure social scientist. Surely this is an incomplete view of the man who regarded the *practical* effectiveness of a science as its principal justification. To be more fully understood, Durkheim also needs to be seen as an applied sociologist. His interest in religious beliefs and organization, in crime and penology, in educational methods and organization, in suicide and anomie, are not casually chosen problem areas. Nor did he select them only because they provided occasions for the development of his theoretical orientation. These areas were in his time, as they are today, problems of indigenous interest to applied sociologists in Western society, precisely because of their practical significance.

61. Which of the following best describes the author's conception of an applied social scientist ?

(a) A professional who listens to people's problems
(b) A professional who seeks social action & change
(c) A student of society
(d) A proponent of class struggle

62. According to the author, which of the following did Marx and Durkheim have in common ?

(a) A belief in the importance of class struggle
(b) A desire to create a system of social organisation
(c) An interest in penology
(d) Regard for the practical application of Science

63. It may be inferred from the passage that the applied social scientist might be interested in all of the following subject except

(a) The theory of mechanics
(b) How to make workers more efficient
(c) Rehabilitation of juvenile delinquents
(d) Reduction of social tensions

64. According to the passage, applied social science can be distinguished from pure social science by its

(a) practical significance
(b) universal application
(c) cultural pluralism
(d) objectivity

65. Which of the following best summarises the author's main point ?

(a) Marx and Durkheim were similar in their ideas
(b) Freud, Marx and Durkheim were all social scientists
(c) Philosophers among other, who are regarded as the theoreticians can also be regarded as empiricists
(d) Marx and Durkheim were applied social scientists because they are concerned with the solution of the social problems

66. All of the following are mentioned as topics of interest to Durkheim except

(a) Suicide
(b) Psychiatry
(c) Crime
(d) Education

Read the passage carefully and Answer the questions (Q. Nos. 67-74)

The first and decisive step in the expansion of Europe overseas was the conquest of the Atlantic Ocean. That the nation to achieve this should be Portugal was the logical outcome of her geographical position and her history. Placed on the extreme margin of the old, classical Mediterranean world and facing the untraversed ocean, Portugal could adapt and develop the knowledge and experience of the past to meet the challenge of the unknown. Some centuries of navigating the coastal waters of Western Europe and Northern Africa had prepared Portuguese seamen to appreciate the problems which the Ocean presented and to apply and develop the methods necessary to overcome them. From the seamen of the Mediterranean, particularly those of Genoa and Venice, they had leared the organization and conduct of a mercantile marine and from Jewish astronomers and Catalan mapmakers the rudiments of navigation. Largely excluded from a share in Mediterranean commerce at a time when her increasing and vigorous population was making heavy demands on her resources, Portugal turned southwards and westwards for opportunities of trade and commerce. At this moment of national destiny it was fortunate for her that in men of the calibre of Prince Henry, known as the Navigator and King John II she found resolute and dedicated leaders.

The problems to be faced were new and complex. The conditions for navigation and commerce in the Mediterranean were relatively simple, compared with those in the western seas. The landlocked Mediterranean, tideless and with a climatic regime of regular and well-defined seasons, presented few obstacles to sailors who were the heirs of a great body of sea lore garnered from the experiences of many centuries. What hazards there were, in the form of sudden storms or dangerous coasts, were known and could be usually anticipated. Similarly the Mediterranean coasts, though they might be for long periods in the hands of dangerous rivals, were described in sailing directions or laid down on the portolan charts drawn by Venetian, Genoese and Catalan cartographers. Problems of determining positions at sea, which confronted the Portuguese, did not arise. Though the Mediterranean seamen by no means restricted themselves to coastal sailing, the latitudinal extent of the Mediterranean was not great, and voyages could be conducted from point to point on compass bearings; the ships were never so far from land as to make it necessary to fix their positions in latitude by astronomical observations. Having made a landfall on a bearing, they could determine their precise position form prominent landmarks, soundings or the nature of the sea bed, after reference to the sailing directions or charts.

By contrast, the pioneers of ocean navigation faced much greater difficulties. The Western ocean which extended, according to the speculation of the cosmographers, through many degrees of latitude and longitude, was an unkown quantity, but certainly subjected to wide variations of weather and without known bounds. Those who first ventured out over its waters did so without benefit of sailing directions or traditional lore. As the Protuguese sailed southwards, they left behind them the familiar constellations in the heavens by which they could determine direction and

the hours of the night, and particularly the pole-star from which by a simple operation they could determine their latitude. Along the unknown coasts they were threatened by shallows, hidden banks, rocks and contrary winds and currents, with no knowledge of convenient shelter of ride out storms or of very necessary watering places. It is little wonder that these pioneers dreaded the thought of being forced on to a lee shore or of having to choose between these inshore dangers and the unrecorded perils of the open sea.

67. Before the expansion of Europe overseas could take place
(a) Vast sum of money has to be raised (b) An army had to be recruited
(c) The Atlantic ocean had to be conquered (d) Ships had to be built

68. One of the Portugal's leaders, known as navigator, was in reality
(a) Christopher Columbus (b) King John II
(c) A Venetian (d) Prince Henry

69. Portugal was adept at exploring unknown waters because she possessed all of the following except
(a) A navy (b) Past experience
(c) Experienced Navigators (d) Extensive trade Routes

70. In addition to possessing the necessary resources for exploration, Portugal was the logical country for their task because of her
(a) Wealth (b) Navigational Experience
(c) Geographical position (d) Prominence

71. The Portuguese learned navigational methods and procedures from all of the following except
(a) Jews (b) Catalans (c) Genoese (d) Aegeans

72. Mediterranean seamen generally kept close to shore because
(a) They were afraid of pirates
(b) They feared being forced to a lee shore
(c) They lacked navigational ability
(d) The latitudinal extents of the Mediterranean was not great

73. Hazards such as sudden storms & dangerous coast were
(a) Predictable risks (b) Unknown risks
(c) Unknown to the area (d) A Major threat to exploration

74. Sailing close to the coast enabled seamen to
(a) Reach their destination faster
(b) Navigate without sailing directions
(c) Determine their position form landmark
(d) Determine their longitude and latitude

75. The Broca's area and Wernicke's area in the left hemisphere of the human brain are responsible for speech production and speech comprehension respectively. The above state is
(a) True (b) False
(c) True only in case of Broca's area (d) True only in case of Wernicke's area

76. Which of the following falls in the category of non-creative literature ?
(a) Picture composition (b) Essays
(c) Poems (d) Newspaper

77. The assessment of the child should aim at
(a) Rank and place of the child in the hierarchy of achievement
(b) Awarding marks to children
(c) Finding gaps in children and planning future strategies
(d) Planning or failing children

78. Which of the following is the formal activity of conducting oral Test ?
(a) Question Answer (b) Story Telling
(c) Reading aloud (d) All the above

79. Which of the following are the reinforcement language skills ?
(a) Listening and Speaking (b) Reading and Writing
(c) Listening and Reading (d) Speaking and Writing

80. 'All normal living human being are endowed with some innate Internal Capacity for language acquisition that other animal do not have' was the assumption of

(a) B.F. Skinner (b) Noam Chomsky (c) James Macawley (d) Weinrich

81. Conjunctions are

(a) Distributive Words
(b) Substitute Words
(c) Function Words
(d) Content Words

82. Which type of grammar believes in change along with the change in the language ?

(a) Formal grammar
(b) Functional grammar
(c) Both (a) and (b)
(d) None of the above

83. Which method of teaching grammar does not realise the necessity of associating thought with expression ?

(a) Deductive Method
(b) Inductive Method
(c) Correlational Method
(d) Incidental Method

84. Which of the following statement is not correct in case of a diagnostic test ?

(a) Diagnostic test helps us to know the particular strength and weakness of a student
(b) It provides the teacher a single score
(c) It locates the degree of deficiency
(d) The test items are analysed on the basis of wrong responses of the students on an item

85. Which of the following step is essential for undertaking remedial teaching ?

(a) Planning, Organisation and Evaluating
(b) Leading
(c) Both (a) and (b)
(d) None of the above

86. Introduction of which type of composition at the early stage may develop habit of copying from cheap books ?

(a) Controlled composition
(b) Guided composition
(c) Free composition
(d) Creative Writing

87. Which of the following is the sub skill involved in listening ?

(a) Identification or Decoding sounds
(b) Understanding Syntactic patterns or structures
(c) Identifying information, Emotional and Attitudinal tone
(d) All of the above

88. Which of the following is not a movable organ of speech ?

(a) Lip (b) Soft Palate (c) Vocal Cords (d) Alveolar Ridge

89. Which of the following statement is false ?

(a) Language is not just pairing of grammar and dictionary
(b) Language is constantly changing
(c) All languages have vowels and consonant
(d) We should teach the students about the language

90. Which of the following statement is incorrect ?

(a) Mother tongue can be used as a medium to teach English Language
(b) Assessment of Language proficiency should be holistic
(c) Focused listening is also called intense listening
(d) English does not have a rigid system of stress patterning as some languages have

Mathematics and Science (Q. Nos. 91-150)
ਗਣਿਤ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ 91-150)

Mathematics (Q. No. 91-120)
ਗਣਿਤ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ 91-120)

91. The square of -0.02 is
(a) –0.0004 (b) –0.04 (c) 0.4 (d) 0.0004
–0.02 ਦਾ ਵਰਗ ਹੈ:
(a) –0.0004 (b) –0.04 (c) 0.4 (d) 0.0004

92. H.C.F. of polynomials x^2-y^2 and x^3-y^3 is
(a) x+y (b) x^2-y^2 (c) x^3-y^3 (d) x-y
ਪਾਲੀਨਾਮੀਅਲਾਂ x^2-y^2 ਅਤੇ x^3-y^3 ਦਾ ਮਹੱਤਮ ਸਮਾਪਵਰਤਕ ਹੈ:
(a) x+y (b) x^2-y^2 (c) x^3-y^3 (d) x-y

93. A sum of Rupees 3300 is shared between Ram, Ramesh, Rahim and Ravinder. Ram gets 1/3 of it whereas each of Ramesh and Rahim get 4/15 of it, then amount of money Ravinder gets is
(a) ₹ 480 (b) ₹ 880 (c) ₹ 440 (d) ₹ 460
3300 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰਾਮ, ਰਮੇਸ਼, ਰਹੀਮ ਅਤੇ ਰਵਿੰਦਰ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਮ ਨੂੰ ਇਸਦਾ 1/3 ਹਿੱਸਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਰਮੇਸ਼ ਅਤੇ ਰਹੀਮ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਇਸਦਾ 4/15 ਹਿੱਸਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਰਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਾਸ਼ੀ ਹੈ:
(a) 480 ਰੁਪਏ (b) 880 ਰੁਪਏ (c) 440 ਰੁਪਏ (d) 460 ਰੁਪਏ

94. If a:b = 2:3 and b:c = 5:6 then a:b:c is
(a) 2:3:6 (b) 10:15:18 (c) 2:5:6 (d) 6:5:12
ਜੇਕਰ a:b = 2:3 ਅਤੇ b:c = 5:6 ਫਿਰ a:b:c ਹੈ:
(a) 2:3:6 (b) 10:15:18 (c) 2:5:6 (d) 6:5:12

95. Two poles of height 7m and 12m stand on a playground. If the distance between their feet is 12m, then the distance between their tops is
(a) 12m (b) 11m (c) 13m (d) 15m
7 ਮੀਟਰ ਅਤੇ 12 ਮੀਟਰ ਉਚਾਈ ਵਾਲੇ ਦੋ ਖੰਭੇ ਇੱਕ ਖੇਡ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਖੜੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੂਰੀ 12 ਮੀਟਰ ਹੈ, ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਿਖਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੂਰੀ ਹੈ:
(a) 12 ਮੀਟਰ (b) 11 ਮੀਟਰ (c) 13 ਮੀਟਰ (d) 15 ਮੀਟਰ

96. Mathematics is the science of
(a) Beauty
(b) Logical thinking and systematic reasoning
(c) Critical study
(d) None of these
ਗਣਿਤ ਵਿਗਿਆਨ ਹੈ:
(a) ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਾ
(b) ਤਰਕਪੂਰਨ ਚਿੰਤਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਵਿਵੇਚਨ ਦਾ
(c) ਅਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਦਾ
(d) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

97. In a combined examination of Mathematics and English, Rani secured 36 marks out of 100 in Mathematics. The number of marks Rani must get in English out of 150, so that she may get 42% marks is
(a) 69 (b) 63 (c) 67 (d) 99
ਗਣਿਤ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜੀ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਹਿਸਾਬ ਵਿੱਚ 100 ਵਿਚੋਂ 36 ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜੀ ਵਿੱਚ 150 ਵਿਚੋਂ ਜਰੂਰੀ ਕਿੰਨੇ ਅੰਕ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਨੂੰ 42% ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਣ:
(a) 69 (b) 63 (c) 67 (d) 99

98. Ramesh's age is 52 years and he is 4 years more than twice the age of his son whose age is x years which of the following relation is true ?
(a) 52 = 2x – 4 (b) 52 = 2x + 4 (c) x + 4 = 52 (d) 2(x+4) = 52
ਰਮੇਸ਼ ਦੀ ਉਮਰ 52 ਸਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਜਿਸਦੀ ਉਮਰ x ਸਾਲ ਹੈ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਦੁਗਣੇ ਤੋਂ 4 ਸਾਲ ਵੱਧ ਹੈ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਬੰਧ ਸਹੀ ਹੈ:
(a) 52 = 2x – 4 (b) 52 = 2x + 4 (c) x +4 = 52 (d) 2(x+4) = 52

99. An angle is one fourth of its supplement and two-fifth of its complement, the measure of the angle is

(a) 18° (b) 72° (c) 36° (d) 54°

ਇੱਕ ਕੋਣ ਇਸਦੇ ਸਪਲੀਮੈਂਟ ਦਾ ਚੌਥਾ ਅਤੇ ਕੰਪਲੀਮੈਂਟ ਦਾ 2/5 ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਕੋਣ ਦਾ ਮਾਪ ਹੈ:

(a) 18° (b) 72° (c) 36° (d) 54°

100. The number of vertices, edges and faces respectively of a cuboid are

(a) 8, 6, 12 (b) 12, 8, 6 (c) 8, 12, 6 (d) 12, 6, 8

ਇੱਕ ਘਣਾਕਾਰ ਦੇ ਸਿਰਿਆਂ, ਕੋਨਿਆਂ ਅਤੇ ਮੁਹਾਂਦਰਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੈ:

(a) 8, 6, 12 (b) 12, 8, 6 (c) 8, 12, 6 (d) 12, 6, 8

101. In a class of 50 students, 30 study Hindi, 25 study English and 11 study both Hindi and English. The number of students who do not study any of these two languages is

(a) 11 (b) 19 (c) 14 (d) 6

50 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ 30 ਹਿੰਦੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ, 25 ਅੰਗਰੇਜੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਅਤੇ 11 ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜੀ ਦੋਵੇਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਜਿਹੜੇ ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ:

(a) 11 (b) 19 (c) 14 (d) 6

102. A drum of water is 3/5 full, when 38 litres are drawn from it, it is just 1/8 full. The total capacity of the drum in litres is

(a) 80 (b) 84 (c) 94 (d) 64

ਪਾਣੀ ਦਾ ਇੱਕ ਡਰੰਮ 3/5 ਭਾਗ ਭਰਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ 38 ਲੀਟਰ ਕੱਢ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ 1/8 ਭਾਗ ਭਰਿਆ ਹੈ । ਡਰੰਮ ਦੀ ਲੀਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ:

(a) 80 (b) 84 (c) 94 (d) 64

103. The ratio of A's share to that of B is 3:4. B gets 2/5 of C's share. If 425 Rupees are divided among them, then A will get

(a) ₹ 100 (b) ₹ 250 (c) ₹ 75 (d) ₹ 125

A ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ B ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਅਨੁਪਾਤ 3:4 ਹੈ। B ਨੂੰ C ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ 2/5 ਭਾਗ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ 425 ਰੁਪਏ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੇ ਗਏ ਹਨ, ਫਿਰ A ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ

(a) 100 ਰੁਪਏ (b) 250 ਰੁਪਏ (c) 75 ਰੁਪਏ (d) 125 ਰੁਪਏ

104. If x is 20% less than y, then $\frac{y-x}{y} =$

(a) $\frac{4}{5}$ (b) $\frac{1}{5}$ (c) $\frac{3}{5}$ (d) $\frac{2}{5}$

ਜੇਕਰ x, y ਤੋਂ 20% ਘੱਟ ਹੈ ਫਿਰ $\frac{y-x}{y} =$

(a) $\frac{4}{5}$ (b) $\frac{1}{5}$ (c) $\frac{3}{5}$ (d) $\frac{2}{5}$

105. One of the diagonals of a rhombus is equal to one of its sides. The angles of the rhombus are

(a) 30°, 60°, 30°, 60° (b) 45°, 45°, 45°, 45°
(c) 60°, 120°, 60°, 120° (d) 90°, 90°, 90°, 90°

ਇੱਕ ਸਮਚਤੁਰਭੁਜ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਕਰਨ ਇਸਦੀਆਂ ਭੁਜਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਸਮਚੁਰਭੁਜ ਦੇ ਕੋਣ ਹਨ:

(a) 30°, 60°, 30°, 60° (b) 45°, 45°, 45°, 45°
(c) 60°, 120°, 60°, 120° (d) 90°, 90°, 90°, 90°

106. A and B can finish a work in 15 days, B and C in 20 days, while C and A in 30 days, then A alone can finish the work in

(a) 40 days (b) 24 days (c) 120 days (d) $13\frac{1}{3}$ days

A ਅਤੇ B ਇੱਕ ਕੰਮ ਨੂੰ 15 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, B ਅਤੇ C 20 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਦਕਿ C ਅਤੇ A 30 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਫਿਰ A ਇੱਕਲਾ ਕੰਮ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ:

(a) 40 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ (b) 24 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ (c) 120 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ (d) $13\frac{1}{3}$ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ

107. For evaluation, a teacher should use

(a) Essay type questions (b) Oral testing

(c) Objective type questions (d) All of these

ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ, ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

(a) ਨਿਬੰਧ ਰੂਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (b) ਮੌਖਿਕ ਇਮਤਿਹਾਨ (c) ਵਸਤੂਪੂਰਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (d) ਇਹ ਸਾਰੇ

108. If $a^2 + \frac{1}{a^2} = 2$ then $a - \frac{1}{a} =$

(a) 0 (b) 2 (c) ½ (d) ¼

ਜੇਕਰ $a^2 + \frac{1}{a^2} = 2$ ਫਿਰ $a - \frac{1}{a} =$

(a) 0 (b) 2 (c) ½ (d) ¼

109. The median of the data 3, 5, 9, 10, 11, 4, 5, 8, 12, 15 is

(a) 12 (b) 8 (c) 9 (d) 8.5

ਅੰਕੜਿਆਂ 3, 5, 9, 10, 11, 4, 5, 8, 12, 15 ਦਾ ਮੱਧਮਾਨ ਹੈ:

(a) 12 (b) 8 (c) 9 (d) 8.5

110. Trigonometry is related to Triangles in the same way as Mensuration is related to

(a) Geometry (b) Circles (c) Areas (d) Polygons

ਤਿਕੋਨਮਿਤੀ, ਤਿਕੋਣਾ ਨਾਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਮਾਪ ਸਬੰਧਤ ਹੈ:

(a) ਜਿਆਮਿਤੀ ਨਾਲ (b) ਚੱਕਰਾਂ ਨਾਲ (c) ਖੇਤਰਫਲਾਂ ਨਾਲ (d) ਘਾਲੀਗਨਾਂ ਨਾਲ

111. Choose the number which is different from others

(a) 8 (b) 64 (c) 125 (d) 28

ਉਸ ਅੰਕ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ ਜਿਹੜਾ ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲੋ ਵੱਖ ਹੈ:

(a) 8 (b) 64 (c) 125 (d) 28

112. A number is greater than 3 but less than 8. Also, it is greater than 6 but less than 10. The number is

(a) 5 (b) 6 (c) 7 (d) 8

ਇੱਕ ਅੰਕ 3 ਨਾਲੋਂ ਵੱਡਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ 8 ਨਾਲੋਂ ਛੋਟਾ ਹੈ। ਇਹ 6 ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਡਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ 10 ਨਾਲੋਂ ਛੋਟਾ ਹੈ ਅੰਕ ਹੈ:

(a) 5 (b) 6 (c) 7 (d) 8

113. If + means ÷, - mean ×, ÷ means +, and × means -, then

$36 \times 12 + 4 \div 6 + 2 - 3 =$

(a) 42 (b) 2 (c) 18 (d) 16

ਜੇਕਰ + ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ÷, - ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ×, ÷ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ + ਅਤੇ × ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ -, ਫਿਰ

$36 \times 12 + 4 \div 6 + 2 - 3 =$

(a) 42 (b) 2 (c) 18 (d) 16

114. A person claims ₹ 15 for each Km which he travels by Taxi and ₹ 5 for each Km when he drives his own car. If he claimed ₹ 500 for travelling 80 Km., then number of Km he travelled by Taxi is

(a) 10 (b) 20 (c) 30 (d) 40

ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ 15 ਰੁਪਏ ਹਰੇਕ ਕਿ.ਮੀ. ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਉਹ ਟੈਕਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸਫਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 5 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿ.ਮੀ. ਲਈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਫਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ 80 ਕਿ.ਮੀ. ਸਫਰ ਕਰਨ ਲਈ 500 ਰੁਪਏ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਫਿਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਜਿਹੜੇ ਉਸਨੇ ਟੈਕਸੀ ਰਾਹੀਂ ਸਫਰ ਕੀਤੇ।

(a) 10 (b) 20 (c) 30 (d) 40

[illegible] ...ation, a student scores 4 marks for every correct answer and lo[illegible] wrong answer. If he attempts all 75 questions and secures 125 marks, then the number of questions he attempted correctly were

(a) 35 (b) 42 (c) 40 (d) 46

ਇੱਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਰੇਕ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਲਈ ਚਾਰ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਲਈ 1 ਅੰਕ ਗਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ 75 ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ ਅਤੇ 125 ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ, ਫਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਹੜੀ ਉਸਨੇ ਸਹੀ ਹੱਲ ਕੀਤੀ?

(a) 35 (b) 42 (c) 40 (d) 46

116. The word which is least like the other words in the group is

(a) Algebra (b) Trigonometry (c) Geometry (d) Mathematics

ਸ਼ਬਦ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਹੋਰਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮਾਨ ਹੈ

(a) ਬੀਜ ਗਣਿਤ (b) ਤਿਕੋਣਮਿਤੀ (c) ਜਿਆਮਿਤੀ (d) ਗਣਿਤ

117. Problems in Teaching Mathematics is due to

(a) Large classes
(b) Teacher's attitude
(c) Teacher's qualification
(d) Heavy Mathematics syllabus

ਗਣਿਤ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਮੱਸਿਆ ਇਸ ਕਾਰਣ ਹੈ:

(a) ਵੱਡੀਆਂ ਜਮਾਤਾਂ
(b) ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਰਵਈਆ
(c) ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਯੋਗਤਾ
(d) ਗਣਿਤ ਦਾ ਅਧਿਕ ਸਲੇਬਸ

118. Remedial teaching is useful in finding

(a) strength of a child
(b) difficulties of a child
(c) weakness of a child
(d) burden on a child

ਉਪਾਅਯੋਗ ਅਧਿਆਪਨ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਉਪਯੋਗੀ ਹੈ:

(a) ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ
(b) ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੀਆਂ ਕਠਿਨਾਈਆਂ
(c) ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ
(d) ਇਕ ਬੱਚੇ ਦਾ ਬੋਝ

119. The Mathematical formulae can be deduced by

(a) Inductive Method
(b) Deductive Method
(c) Analytic Method
(d) None of these

ਗਣਿਤਿਕ ਫਾਰਮੂਲੇ ਅਨੁਮਾਨਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ:

(a) ਆਗਨਾਤਮਿਕ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ
(b) ਨਿਗਨਾਤਮਿਕ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ
(c) ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ
(d) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

120. The purpose of giving homework to students is

(a) to avoid work load of a teacher
(b) to find out children's growth by parents
(c) it helps the student in understanding the concepts better
(d) to discipline the students

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਦਾ ਕੰਮ ਦੇਣ ਦਾ ਮੰਤਵ ਹੈ:

(a) ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਭਾਰ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨਾ
(b) ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਪਤਾ ਕਰਨਾ
(c) ਇਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ
(d) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ

121. 'Grafting' is a method of
(a) Artificial Pollination
(b) Sexual Reproduction
(c) Cross- Pollination
(d) Artificial Vegetative Propagation
ਕਲਮ ਲਗਾਉਣਾ ਵਿਧੀ ਹੈ:
(a) ਬਣਾਵਟੀ ਪਰਾਗਣ ਦੀ
(b) ਲਿੰਗਮੂਲਕ ਪੁਨਰ ਉਤਪਤੀ ਦੀ
(c) ਆੜੀ ਪਰਾਗਣ ਦੀ
(d) ਬਣਾਵਟੀ ਵਣਸਪਤੀ ਪ੍ਰਜਨਣ ਦੀ

122. The three major types of fertilizers are
(a) Nitrogeneous, Carbonaceous and Phosphatic
(b) Compost, Green manure and Organic manure
(c) Phosphatic, Potassic and Nitrogeneous
(d) Sulphates, Phosphates and Nitrates
ਖਾਦਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ:
(a) ਨਾਈਟ੍ਰੋਜ਼ੀਨੀਅਸ, ਕਾਰਬਨੇਸੀਅਸ, ਫਾਸਫੇਟਿਕ
(b) ਕੰਪੋਸਟ, ਹਰੀ ਖਾਦ ਅਤੇ ਜੈਵਿਕ ਖਾਦ
(c) ਫਾਸਫੇਟਿਕ, ਪੋਟਾਸ਼ਿਕ ਅਤੇ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜ਼ੀਨੀਅਸ
(d) ਸਲਫੇਟਸ, ਫਾਸਫੇਟਸ, ਨਾਈਟ੍ਰੇਟਸ

123. Which of the following is NOT true ?
(a) living organisms are made of cells.
(b) the cell is the structural unit of life.
(c) the cell is the functional unit of life
(d) existing cells do not give rise to new cells
ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ:
(a) ਜੀਵਿਤ ਪ੍ਰਾਣੀ ਸੈੱਲਾਂ ਤੋਂ ਬਣੇ ਹਨ
(b) ਸੈੱਲ ਜੀਵਨ ਦੀ ਢਾਂਚਾਗਤ ਇਕਾਈ ਹੈ
(c) ਸੈੱਲ ਜੀਵਨ ਦੀ ਕਾਰਜਾਤਮਕ ਇਕਾਈ ਹੈ
(d) ਮੌਜੂਦਾ ਸੈੱਲ ਨਵੇਂ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦੇ

124. 'Ecology' is the study of
(a) Plants (b) Animals (c) The habitat (d) Non-living things
'ਪਰਿਆਵਰਨ ਵਿਗਿਆਨ' ਅਧਿਐਨ ਹੈ:
(a) ਪੌਦਿਆਂ ਦਾ (b) ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ (c) ਕੁਦਰਤੀ ਵਸੇਬੇ ਦਾ (d) ਨਿਰਜੀਵ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ

125. A vascular bundle consist of
(a) Xylem
(b) Phloem
(c) Xylem and Phloem
(d) Parenchyma and Collenchymas
ਇੱਕ ਨਾੜੀ ਬੰਡਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ
(a) ਜ਼ਾਇਲਮ
(b) ਫਲੋਮ
(c) ਜ਼ਾਇਲਮ ਅਤੇ ਫਲੋਮ
(d) ਪੈਰਨਕਾਇਮਾ ਅਤੇ ਕਾਲੇਨਕਾਇਮਾਸ

126. Which blood group is termed as the universal recipient ?
(a) B (b) O (c) A (d) AB
ਕਿਸ ਰਕਤ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
(a) B (b) O (c) A (d) AB

127. Rods and Cones are sensitive to
(a) Taste (b) Smell (c) Sight (d) Touch
ਰੌਡ ਅਤੇ ਕੌਨ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
(a) ਸੁਆਦ ਦੇ (b) ਗੰਧ ਦੇ (c) ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ (d) ਸਪਰਸ਼ ਦੇ

128. Which among the following has the largest surface area ?
(a) Diamond (b) Graphite (c) Wood Charcoal (d) Activated Charcoal
ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਲ ਖੇਤਰਫਲ ਹੈ
(a) ਹੀਰਾ (b) ਗ੍ਰੈਫਾਈਟ (c) ਲੱਕੜ ਚਾਰਕੋਲ (d) ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਚਾਰਕੋਲ

129. On 'Electrolysis', which of the following electrolyte will give hydrogen at the cathode ?
(a) Sodium Chloride solution
(b) Molten Calcium Chloride
(c) Molten Magnesium Chloride
(d) Aluminium Oxide Chloride
'ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਲਿਸਸ' 'ਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਲਾਈਟ ਕੈਥੋਡ 'ਤੇ ਹਾਈਡਰੋਜਨ ਦੇਵੇਗਾ
(a) ਸੋਡੀਅਮ ਕਲੋਰਾਈਡ ਘੋਲ
(b) ਪਿਘਲਿਆ ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ ਕਲੋਰਾਈਡ
(c) ਪਿਘਲਿਆ ਮੈਗਨੀਸ਼ੀਅਮ ਕਲੋਰਾਈਡ
(d) ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਆਕਸਾਈਡ ਕਲੋਰਾਈਡ

Or Anne Ro

130. Which of the following metals can be purified by distillation ?
(a) Aluminium (b) Iron (c) Mercury (d) Copper
ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਧਾਤ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧੀਕਰਨ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ੁੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:
(a) ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ (b) ਲੋਹਾ (c) ਪਾਰਾ (d) ਤਾਂਬਾ

131. Which of the following is not a chemical change ?
(a) Rusting of iron (b) Digestion of food (c) Fermentation (d) Freezing point of water
ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਰਸਾਇਣਿਕ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ:
(a) ਲੋਹੇ ਦਾ ਜੰਗ ਲੱਗਣਾ (b) ਭੋਜਨ ਦਾ ਪਚਨਾ (c) ਖਮੀਰ ਹੋਣਾ (d) ਪਾਣੀ ਦਾ ਜਮਾਅ ਬਿੰਦੂ

132. The following reaction is used for the preparation of oxygen gas in the laboratory

$$2KClO_3 \xrightarrow[\text{Catalyst}]{\text{Heat}} 2KCl + 3O_2$$

(a) It is a decomposition reaction and takes place when heat is supplied.
(b) It is a combination reaction.
(c) It is a decomposition reaction and accompanied by release of heat.
(d) It is a decomposition reaction and takes place in the presence of light.
ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਵਿੱਚ ਆਕਸੀਜਨ ਗੈਸ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

$$2KClO_3 \xrightarrow[\text{Catalyst}]{\text{Heat}} 2KCl + 3O_2$$

(a) ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਘਟਨ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤਾਪ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
(b) ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਯੋਗ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਹੈ
(c) ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਘਟਨ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਤਾਪ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
(d) ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਘਟਨ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

133. Glass is made from molten ingredients mainly made up of silica or sand. This liquid is called
(a) Superhot liquid (b) Super-cooled liquid
(c) Poly Vinyl Chloride liquid (d) Chlorine solution
ਕੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਸਿਲੀਕਾ ਜਾਂ ਰੇਤ ਤੋਂ ਬਣੀ ਪਿਘਲੀ ਸੰਘਟਕ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਤਰਲ ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਹੈ:
(a) ਅਤਿ ਗਰਮ ਤਰਲ (b) ਅਤਿ ਠੰਡਾ ਤਰਲ
(c) ਪਾਲੀ ਵੀਨਾਇਲ ਕਲੋਰਾਈਡ ਤਰਲ (d) ਕਲੋਰੀਨ ਘੋਲ

134. With which of the following elements will hydrogen react to give a gas that smells like rotten eggs ?
(a) Oxygen (b) Chlorine (c) Nitrogen (d) Sulphur
ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ, ਇੱਕ ਗੈਸ ਜਿਸਦੀ ਗੰਧ ਸੜੇ ਹੋਏ ਆਂਡਿਆਂ ਵਰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਦੇਣ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਤੱਤ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਕਰੇਗੀ
(a) ਆਕਸੀਜਨ (b) ਕਲੋਰੀਨ (c) ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ (d) ਸਲਫ਼ਰ

135. The 'Plimsoll Lines' refers to
(a) the lines which are marked on the side of airplane, which indicates the minimum height up to which plane can fly in air.
(b) the lines marked on the side of the ship, which indicates the maximum depth up to which a ship can sink in different regions of sea.
(c) the lines which are marked on the side of airplane, which indicates the maximum height up to which plane can fly in air.
(d) the lines marked on the side of the ship, which indicates the maximum height up to which a ship can float over the surface of sea water.
'ਪਲਿਮਸੋਲ ਰੇਖਾਵਾਂ' ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
(a) ਰੇਖਾਵਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ ਦੀ ਸਾਈਡ ਤੇ ਖਿੱਚੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਨਿਊਨਤਮ ਉਚਾਈ ਜਿਸ ਤੱਕ ਜਹਾਜ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਉੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।
(b) ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ ਦੀ ਸਾਈਡ ਤੇ ਬਣੀਆਂ ਰੇਖਾਵਾਂ ਜੋ ਅਧਿਕਤਮ ਡੂੰਘਾਈ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਤੱਕ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਸਕਦਾ ਹੈ।
(c) ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ ਦੀ ਸਾਈਡ ਤੇ ਬਣੀਆਂ ਰੇਖਾਵਾਂ ਜੋ ਅਧਿਕਤਮ ਉਚਾਈ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਤੱਕ ਜਹਾਜ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਉੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ।
(d) ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ ਦੀ ਸਾਈਡ ਤੇ ਬਣੀਆਂ ਰੇਖਵਾਂ ਜੋ ਅਧਿਕਤਮ ਉਚਾਈ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਤੱਕ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਤਲ 'ਤੇ ਤੈਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

f the following is an example of 'Rotatory Motion' ?
(a) A planet moving round the sun (b) A boy in a giant whe
(c) A spinning top (d) The bob of a swinging pendulum
ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ 'ਗੇੜਵੀਂ ਚਾਲ' ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ:
(a) ਸੂਰਜ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੇ ਗ੍ਰਹਿ (b) ਜਾਇੰਟ ਵਹੀਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੜਕਾ
(c) ਇੱਕ ਘੁੰਮਦਾ ਸਿਖਰ (d) ਝੂਲਦੇ ਪੈਂਡਲੂਮ ਦਾ ਪਟਾ

137. The amplitude of the sound wave decides its
(a) Speed (b) Pitch (c) Loudness (d) Source
ਅਵਾਜ ਤਰੰਗ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇਸਦੀ
(a) ਗਤੀ (b) ਚਾਲ (c) ਉਚੀ ਅਵਾਜ਼ (d) ਸੋਮਾ

138. When the moon is in the 'penumbra' of the shadow of earth, what kind of eclipse occurs ?
(a) Solar Eclipse (b) Total Lunar Eclipse
(c) Partial Lunar Eclipse (d) No Eclipse
ਜਦੋਂ ਚੰਦਰਮਾ ਧਰਤੀ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਦੀ ਉਪਛਾਇਆ' ਵਿੱਚ ਹੈ, ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।
(a) ਸੂਰਜ ਗ੍ਰਹਿਣ (b) ਪੂਰਨ ਚੰਨ ਗ੍ਰਹਿਣ (c) ਅਰਧ ਚੰਨ ਗ੍ਰਹਿਣ (d) ਕੋਈ ਗ੍ਰਹਿਣ ਨਹੀਂ

139. Rechargeable torchlight uses
(a) Dry Cell (b) Lead-Acid Accumulator
(c) Nickel-Iron Accumulator (d) Nickel-Cadmium Cell
ਮੁੜਚਾਰਜਯੋਗ ਟਾਰਚ ਲਾਈਟ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦੀ ਹੈ:
(a) ਸੁੱਕੇ ਸੈੱਲ ਦਾ (b) ਲੈੱਡ-ਤੇਜਾਬ ਸੰਗ੍ਰਹਿਕ ਦਾ
(c) ਨਿੱਕਲ-ਲੋਹਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿਕ ਦਾ (d) ਨਿੱਕਲ-ਕਾਡਮੀਅਮ ਸੈੱਲ ਦਾ

140. The shape of the 'Milky Way Galaxy' is
(a) Elliptical (b) Spiral (c) Irregular (d) Spherical
ਮਿਲਕੀ ਵੇ ਗੈਲੇਕਸੀ ਦਾ ਅਕਾਰ ਹੈ:
(a) ਅੰਡਾਕਾਰ (b) ਚੱਕਰਦਾਰ (c) ਅਨਿਰੰਤਰ (d) ਗੋਲਾਕਾਰ

141. A photographic camera works on which of the following phenomenon of light ?
(a) Reflection (b) Refraction (c) Dispersion (d) Scattering
ਇੱਕ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਕੈਮਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ:
(a) ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ (b) ਅਪਰਵਰਤਨ (c) ਫੈਲਾਅ (d) ਖਿੰਡਾਅ

142. The purpose of making education compulsory up to 10th class is to
(a) Inculcate rational temper (b) Reduce unemployment
(c) Improve Industrialization (d) Modernize war weapons
10ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਸਿੱਖਿਆ ਜਰੂਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮੰਤਵ ਹੈ:
(a) ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਭਾਅ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਾਉਣਾ (b) ਬੇਰੁਜਗਾਰੀ ਘਟਾਉਣਾ
(c) ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ (d) ਲੜਾਈ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਆਧੁਨੀਕਰਨ ਕਰਨਾ

143. The meaning of the word 'Heurisco'is
(a) To discover (b) To learn (c) To know (d) To think
ਸ਼ਬਦ 'ਹਿਉਰਿਸਕੋ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ:
(a) ਖੋਜਣਾ (b) ਸਿੱਖਣਾ (c) ਜਾਣਨਾ (d) ਸੋਚਣਾ

144. When one move from specific examples to generalizations in Science, he is using
(a) Deductive Approach (b) Inductive Approach
(c) Hypothetical Approach (d) Intuitive Approach
ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਉਦਾਹਰਣ ਤੋਂ ਸਧਾਰਨੀਕਰਨ ਵੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ:
(a) ਨਿਗਨਾਤਮਿਕ ਪਹੁੰਚ (b) ਆਗਨਾਤਮਿਕ ਪਹੁੰਚ
(c) ਮਨੋਕਲਪਿਤ ਪਹੁੰਚ (d) ਅੰਤਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗਤ ਪਹੁੰਚ

145. Which skill or ability of the student is best assessed if she is asked to see and draw the structure of a ...
(a) Prediction (b) Creativity (c) Aesthetic Ability (d) Observation
ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਨਿਪੁੰਨਤਾ ਜਾ ਕਾਬਲੀਅਤ ਦਾ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਮੁਲਾਂਕਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤੇ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਬਣਾਉਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:
(a) ਪੂਰਵ ਅਨੁਮਾਨ (b) ਰਚਨਾਤਕਮਤਾ (c) ਸੁਹਜਾਤਮਿਕ ਕਾਬਲੀਅਤ (d) ਪੜਚੋਲ.

146. The main aims of questioning in the classrooms are
(a) To create interest and curiosity (b) To motivate students
(c) To test the previous knowledge (d) All of the above
ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛਣ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਹਨ:
(a) ਰੁਚੀ ਅਤੇ ਉਤਸਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ (b) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਤ ਕਰਨਾ
(c) ਪਹਿਲੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰਨਾ (d) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

147. Who discovered the 'Branching Style' of Programmed Instruction ?
(a) B.F. Skinner (b) B.S. Bloom
(c) Norman A. Crowder (d) H.F. Morrison
ਪੂਰਵਯੋਜਿਤ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਦੀ 'ਬ੍ਰਾਂਚਿੰਗ ਸ਼ੈਲੀ' ਦੀ ਖੋਜ਼ ਕਿਸਨੇ ਕੀਤੀ:
(a) ਬੀ.ਐਫ. ਸਕਿੰਨਰ (b) ਬੀ.ਐਸ.ਬਲੂਮ
(c) ਨਾਰਮਨ ਏ. ਕ੍ਰਾਉਡਰ (d) ਐਚ.ਐਫ. ਮੌਰੀਸਨ

148. Assessment in Science should focus more on testing the ability of students to
(a) answer open ended questions
(b) be sufficiently equipped for higher learning
(c) state the facts and principles of science correctly
(d) apply the understanding of concepts to unfamiliar situation in everyday life
ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਕਾਬਲੀਅਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਉਪਰ ਜਿਆਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:
(a) ਖੁੱਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਦੇਣ ਲਈ
(b) ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਰੂਪ ਨਾਲ ਸੁਸੱਜਿਤ ਹੋਣ ਲਈ
(c) ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਿਧਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰਨ ਲਈ
(d) ਰੋਜਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅਪਰਿਚਿਤ ਹਲਾਤਾਂ ਤੇ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ

149. Constructivist approach in teaching science refers to
(a) providing more and more reading material to students
(b) providing additional academic help to weak students
(c) applying different formulae in solving problems
(d) providing experiential learning to students
ਵਿਗਿਆਨ ਅਧਿਆਪਨ ਵਿੱਚ constructive approach ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ:
(a) ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਪੜ੍ਹਨ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ
(b) ਕਮਜੋਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਅਕਾਦਮਿਕ ਮਦਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ
(c) ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਫਾਰਮੂਲੇ ਲਗਾਉਣਾ
(d) ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਯੋਗਾਤਮਕ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ

150. Practical work in Science may be given due emphasis in order to
(a) to keep proper check on punctuality and regularity of students
(b) help the students verify the theoretical concepts
(c) improve the percentage of marks obtained by the students
(d) help the students develop the habit of maintaining written records
ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਜਰੂਰੀ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:
(a) ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਮੇਬੱਧਤਾ ਅਤੇ ਨਿਯਮਿਤਤਾ ਤੇ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਲਈ
(b) ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ
(c) ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ
(d) ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਦਤ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਲਈ

91. Who excavated the site of *Mohenjodaro* in Sind?
(a) R. D. Bannerjee (b) D. R. Sahni
(c) Alexander Cunningham (d) R. S. Bisht
ਸਿੰਧ ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਜੋਦੜੋ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਕਿਸਨੇ ਕੀਤੀ ?
(a) ਆਰ. ਡੀ. ਬੈਨਰਜੀ (b) ਡੀ. ਆਰ. ਸਾਹਨੀ
(c) ਅਲੈਗਜ਼ਾਂਡਰ ਕਨਿੰਗਮ (d) ਆਰ. ਐਸ. ਬਿਸ਼ਤ

92. What does the term *asva* mean in the Rigveda?
(a) Bull (b) Cow (c) Horse (d) Serpent
ਰਿਗਵੇਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ 'ਅਸ਼ਵ' ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
(a) ਬੈਲ (b) ਗਾਂ (c) ਘੋੜਾ (d) ਨਾਗ

93. What is the astangika-marga?
(a) Seven-fold path (b) Eight-fold path (c) Nine-fold path (d) Ten-fold path
ਅਸਟਾਂਗਿਕਾ ਮਾਰਗ ਕੀ ਹੈ?
(a) ਸੱਤ ਪਰਤੀ ਰਸਤਾ (b) ਅੱਠ ਪਰਤੀ ਰਸਤਾ (c) ਨੌ ਪਰਤੀ ਰਸਤਾ (d) ਦਸ ਪਰਤੀ ਰਸਤਾ

94. Piyadassi, Emperor Asoka's second name was discovered in:
(a) AD 1715 (b) AD 1815 (c) AD 1915 (d) AD 1955
ਸਮਰਾਟ ਅਸ਼ੋਕ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਨਾਮ ਪੀਯਾਦਾਸੀ ਖੋਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:
(a) AD 1715 ਵਿੱਚ (b) AD 1815 ਵਿੱਚ (c) AD 1915 ਵਿੱਚ (d) AD 1955 ਵਿੱਚ

95. Who was Pulekesan II?
(a) Chalukya King (b) Gupta King (c) Pallava King (d) None of the above
ਪੁਲਕੇਸਨ II ਕੌਣ ਸੀ?
(a) ਚਾਲੁਕਿਯਾ ਰਾਜਾ (b) ਗੁਪਤ ਰਾਜਾ (c) ਪੱਲਵ ਰਾਜਾ (d) ਉਪਰੋਕਤ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

96. Who among the following introduced the market regulations?
(a) Qutab-ud-din Aibek (b) Balban
(c) Alau-ud-din Khalji (d) Mohammad bin Tughlaq
ਬਜਾਰ ਨਿਯਮਿਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ?
(a) ਕੁਤਬ-ਉਦ-ਦੀਨ-ਐਬਕ (b) ਬਾਲਬਨ
(c) ਅਲਾਓ-ਉਦ-ਦੀਨ-ਖਲਜੀ (d) ਮੁਹੰਮਦ-ਬਿਨ-ਤੁਗਲਕ

97. Abul Fazl was in the court of:
(a) Sikandar Lodhi (b) Sher Shah Suri (c) Babur (d) Akbar
ਅਬੁਲ ਫਜ਼ਲ ਇਸਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੀ?
(a) ਸਿਕੰਦਰ ਲੋਧੀ (b) ਸ਼ੇਰ ਸ਼ਾਹ ਸੂਰੀ (c) ਬਾਬਰ (d) ਅਕਬਰ

98. The British East India Company established the Dual System in:
(a) The Punjab (b) Bengal (c) Rajasthan (d) Awadh
ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਈਸਟ ਇੰਡੀਆ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਦੋਹਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ:
(a) ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ (b) ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ (c) ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ (d) ਅਵਧ ਵਿੱਚ

99. When was the Permanent Settlement introduced in India?
(a) AD 1757 (b) AD 1764 (c) AD 1773 (d) AD 1793
ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਈ ਸਥਾਪਨ ਕਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
(a) AD 1757 ਵਿੱਚ (b) AD 1764 ਵਿੱਚ (c) AD 1773 ਵਿੱਚ (d) AD 1793 ਵਿੱਚ

100. Charles Wood's Dispatch is associated with:
(a) Missionary Work (b) Education (c) Military System (d) Princely India
ਚਾਰਲਸ ਵੁਡ ਪੱਤਰ ਸਬੰਧਤ ਹੈ:
(a) ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਕੰਮ ਨਾਲ (b) ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ (c) ਮਿਲਟਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਾਲ (d) ਰਈਸਾਨਾ ਭਾਰਤ ਨਾਲ

101. When was the State of Awadh annexed?
(a) AD 1843 (b) AD 1849 (c) AD 1853 (d) AD 1856
ਅਵਧ ਦੇ ਰਾਜ' ਤੇ ਕਦੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
(a) AD 1843 ਵਿੱਚ (b) AD 1849 ਵਿੱਚ (c) AD 1853 ਵਿੱਚ (d) AD 1856 ਵਿੱਚ

102. Where was the first session of the Indian National Congress held?
(a) Calcutta (b) Bombay (c) Delhi (d) Madras
ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੈਸ਼ਨ ਕਿੱਥੇ ਹੋਇਆ ਸੀ?
(a) ਕਲਕੱਤਾ ਵਿਖੇ (b) ਬੰਬੇ ਵਿਖੇ (c) ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ (d) ਮਦਰਾਸ ਵਿਖੇ

103. Who presided over the first session of the Indian National Congress?
(a) R.C. Dutt (b) Dadabhai Naoroji (c) Ananda Charlu (d) W.C. Bannerjee
ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਿਸਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ?
(a) ਆਰ. ਸੀ. ਦੱਤ (b) ਦਾਦਾਭਾਈ ਨਾਰੋਜੀ (c) ਅਨੰਦਾ ਚਾਰਲੂ (d) ਡਬਲਿਊ. ਸੀ. ਬੈਨਰਜੀ

104. When was the Bengal Province partitioned?
(a) AD 1901 (b) AD 1905 (c) AD 1909 (d) AD 1012
ਬੰਗਾਲ ਸੂਬੇ ਦੀ ਵੰਡ ਕਦੋਂ ਹੋਈ ਸੀ?
(a) AD 1901ਵਿੱਚ (b) AD 1905 ਵਿੱਚ (c) AD 1909 ਵਿੱਚ (d) AD 1012 ਵਿੱਚ

105. Identify the moderate leader in the Indian National Congress:
(a) Dadabhai Naoroji (b) B.G. Tilak (c) Lala Lajpat Rai (d) Bipen Chandra Pal
ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਨਰਮ ਖਿਆਲੀਆ ਲੀਡਰ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰੋ:
(a) ਦਾਦਾਭਾਈ ਨਾਰੋਜੀ (b) ਬੀ.ਜੀ. ਤਿਲਕ (c) ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਇ (d) ਬਿਪਨ ਚੰਦਰ ਪਾਲ

106. Sir Syad Ahmad Khan belonged to the city of :
(a) Delhi (b) Lucknow (c) Aligarh (d) Allahabad
ਸਰ ਸਈਅਦ ਅਹਿਮਦ ਖਾਨ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸੀ:
(a) ਦਿੱਲੀ (b) ਲਖਨਊ (c) ਅਲੀਗੜ੍ਹ (d) ਅਲਾਹਾਬਾਦ

107. Who was not the part of the Khilafat Committee?
(a) Hasrat Mohani (b) Hakim Ajmal Khan
(c) Mulana Abul Kalam Azad (d) M.A. Jinnah
ਕੌਣ ਖਿਲਾਫਤ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ?
(a) ਹਸਰਤ ਮੋਹਨੀ (b) ਹਾਕਿਮ ਅਜਮਲ ਖਾਨ
(c) ਮੌਲਾਨਾ ਅਬੁਲ ਕਲਾਮ ਅਜਾਦ (d) ਐਮ. ਏ. ਜਿੰਨਾਹ

108. Where was Madan Lal Dhingra executed?
(a) London (b) Lahore (c) Delhi (d) Karachi
ਮਦਨ ਲਾਲ ਢੀਂਗਰਾ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ?
(a) ਲੰਡਨ (b) ਲਾਹੌਰ (c) ਦਿੱਲੀ (d) ਕਰਾਚੀ

109. Who was the Lt. Governor of the Punjab in April 1919?
(a) Denzil Ibbetson (b) General Dyer (c) Michael O'Dwyer (d) James Wilson
ਅਪ੍ਰੈਲ 1919 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਕੌਣ ਸੀ?
(a) ਡੈਨਜ਼ਿਲ ਇਬੱਟਸਨ (b) ਜਨਰਲ ਡਾਯਰ (c) ਮਾਈਕਲ ਓ' ਡਵਾਇਰ (d) ਜੇਮਜ਼ ਵਿਲਸਨ

110. The Jallianwala Bagh is situated in the city of:
(a) Anandpur Sahib (b) Amritsar (c) Fatehghar Sahib (d) Goindwal Sahib
ਜਲਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ:
(a) ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ (b) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (c) ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ (d) ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ

111. Identify the Upper House in the Indian parliament.
(a) Rajya Sabha (b) Lok Sabha (c) Gram Sabha (d) Samiti
ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਦੇ ਉਪਰਲੇ ਸਦਨ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ:
(a) ਰਾਜ ਸਭਾ (b) ਲੋਕ ਸਭਾ (c) ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ (d) ਸਮਿਤੀ

person of the Rajya Sabha?
(a) President of India
(b) Chief Justice of the Suprem
(c) Vice President of India
(d) Chief Election Commissioner of India
ਰਾਜ ਸਭਾ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੌਣ ਹੈ?
(a) ਭਾਰਤ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ
(b) ਸਰਵ-ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ
(c) ਭਾਰਤ ਦਾ ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ
(d) ਭਾਰਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮੀਸ਼ਨਰ

113. Where is the seat of the Indian Supreme Court situated?
(a) Kolkatta (b) Delhi (c) Mumbai (d) Chennai
ਭਾਰਤੀ ਸਰਵ-ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੀਟ ਕਿੱਥੇ ਸਥਿਤ ਹੈ?
(a) ਕਲਕੱਤਾ (b) ਦਿੱਲੀ (c) ਮੁੰਬਈ (d) ਚੇਨਈ

114. The Sarkaria Commission is known for:
(a) Centre-State Relations
(b) Water Dispute Resolution
(c) Education System
(d) Financial Federalism
ਸਰਕਾਰੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:
(a) ਕੇਂਦਰ-ਰਾਜ ਸੰਬੰਧਾਂ ਲਈ
(b) ਪਾਣੀ ਝਗੜਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ
(c) ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਲਈ
(d) ਵਿਤੀ ਸੰਘਵਾਦ ਲਈ

115. Which party system is prevalent in India?
(a) Military System
(b) Single Party System
(c) Two Party System
(d) Multi-Party System
ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਪ੍ਰਚਲਤ ਹੈ?
(a) ਮਿਲਟਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ
(b) ਇਕਹਿਰੀ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ
(c) ਦੋ-ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ
(d) ਬਹੁ-ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

116. The idea of Panchsheel is associated with:
(a) Tibet (b) India (c) England (d) Nepal
ਪੰਚਸ਼ੀਲ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ:
(a) ਤਿੱਬਤ ਨਾਲ (b) ਭਾਰਤ ਨਾਲ (c) ਇੰਗਲੈਂਡ ਨਾਲ (d) ਨੇਪਾਲ ਨਾਲ

117. Which country is Nelson Mandela associated with?
(a) South Korea (b) South Africa (c) South America (d) Uganda
ਨੈਲਸਨ ਮੰਡੇਲਾ ਕਿਸ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ?
(a) ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ (b) ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ (c) ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕਾ (d) ਯੁਗਾਂਡਾ

118. Identify the second President of Indian Republic:
(a) S. Radhakrishnan (b) Rajendra Prasad (c) V.V. Giri (d) Dr. Zakir Hussain
ਭਾਰਤੀ ਗਣਤੰਤਰ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ:
(a) ਐਸ. ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ (b) ਰਾਜੇਂਦਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ (c) ਵੀ.ਵੀ. ਗਿਰੀ (d) ਡਾ. ਜ਼ਾਕਿਰ ਹੁਸੈਨ

119. Identify the first Vice President of India:
(a) Dr. Zakir Hussain (b) V.V. Giri (c) B.D. Jatti (d) S. Radhakrishnan
ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ:
(a) ਡਾ. ਜ਼ਾਕਿਰ ਹੁਸੈਨ (b) ਵੀ.ਵੀ. ਗਿਰੀ (c) ਬੀ. ਡੀ. ਜੱਤੀ (d) ਐਸ. ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ

120. What is the number of seats in the Punjab Legislative Assembly?
(a) 115 (b) 117 (c) 119 (d) 121
ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?
(a) 115 (b) 117 (c) 119 (d) 121

121. The Article 14 of the Indian Constitution stands for:
(a) Right to Equality (b) Right to Life
(c) Right to Information (d) Right to Property
ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਪੈਰਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ
(a) ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ (b) ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ
(c) ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ (d) ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ

122. The Mandal Commission is associated with the concern of:
(a) Minorities (b) Foreigners (c) Tribal (d) Backward Classes
ਮੰਡਲ ਕਮੀਸ਼ਨ ਇਸਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ?
(a) ਅਲਪ ਸੰਖਿਅਕਾਂ (b) ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ (c) ਕਬੀਲਿਆਈਆਂ (d) ਪਿਛੜੀ ਸ੍ਰੇਣੀਆਂ

123. Which state does the DMK Party belong to?
(a) Telangana (b) Tamil Nadu (c) Kerala (d) Odisha
DMK ਪਾਰਟੀ ਕਿਸ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦੀ ਹੈ?
(a) ਤੇਲੰਗਾਨਾ (b) ਤਾਮਿਲ ਨਾਡੂ (c) ਕੇਰਲਾ (d) ਓਡੀਸ਼ਾ

124. When was Punjab reorganized on the basis of language?
(a) 1947 (b) 1955 (c) 1960 (d) 1966
ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲੀ ਸੀ?
(a) 1947 (b) 1955 (c) 1960 (d) 1966

125. The Balwantray G. Mehta Report is associated with:
(a) Panchayat Raj (b) Sarvodaya Work
(c) Electoral Reforms (d) Goods and Services Tax (GST)
ਬਲਵੰਤਰਾਇ ਜੀ. ਮਹਿਤਾ ਰਿਪੋਰਟ ਸਬੰਧਤ ਹੈ?
(a) ਪੰਚਾਇਤ ਰਾਜ ਨਾਲ (b) ਸਰਵੋਦਿਆ ਕੰਮ ਨਾਲ
(c) ਚੋਣ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨਾਲ (d) ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ (ਜੀਐਸਟੀ) ਨਾਲ

126. Identify the top layer of the Earth:
(a) Core (b) Nife (c) Crust (d) Mantle
ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉਪਰਲੀ ਪਰਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ:
(a) ਕੋਰ (b) ਨਾਈਫ (c) ਪੇਪੜੀ (d) ਮੈਂਟਲ

127. Which planet has the smallest year in Earth time?
(a) Mercury (b) Pluto (c) Neptune (d) Earth
ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਗ੍ਰਹਿ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਸਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:
(a) ਬੁੱਧ (b) ਯਮ (c) ਵਰੁਣ (d) ਧਰਤੀ

128. Which continent is the smallest on the Earth?
(a) Asia (b) Africa (c) Australia (d) Europe
ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਕਿਹੜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਮਹਾਂਦੀਪ ਹੈ?
(a) ਏਸ਼ੀਆ (b) ਅਫਰੀਕਾ (c) ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ (d) ਯੂਰਪ

surrounded by sea on three sides is known as:

(a) Peninsula (b) Archipelago (c) Island (d) Str

ਤਿੰਨ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਸਮੁੰਦਰ ਦੁਆਰਾ ਘਿਰਿਆ ਧਰਤੀ ਹਿੱਸਾ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

(a) ਪਰਾਇਦੀਪ (b) ਬਹੀਰਾ (c) ਦੀਪਸਮੂਹ (d) ਜਲ-ਡਮਰੂ

130. El-Nino is:

(a) No Ocean Current (b) High Ocean Current

(c) Warm Ocean Current (d) Cold Ocean Current

ਐਲ-ਨੀਨੋ ਹੈ:

(a) ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਤਰੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ (b) ਉੱਚ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਤਰੰਗ

(c) ਗਰਮ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਤਰੰਗ (d) ਠੰਡੀ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਤਰੰਗ

131. Which country is called the land of 'Rising Sun'?

(a) North Korea (b) Japan (c) China (d) Taiwan

ਕਿਹੜਾ ਦੇਸ਼ 'ਚੜ੍ਹਦੇ ਸੂਰਜ' ਦੀ ਧਰਤੀ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ?

(a) ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ (b) ਜਪਾਨ (c) ਚੀਨ (d) ਤਾਈਵਾਨ

132. Which area is not linked to the Indian Ocean?

(a) Africa (b) Asia (c) Arctic (d) Australia

ਕਿਹੜਾ ਖੇਤਰ ਭਾਰਤੀ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੁੜਿਆ ਹੈ?

(a) ਅਫਰੀਕਾ (b) ਏਸ਼ੀਆ (c) ਆਰਕਟਿਕ (d) ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ

133. Which soil type is predominant in Punjab?

(a) Arid (b) Alluvial (c) Black (d) Laterite

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਕਿਸਮ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੈ?

(a) ਬੰਜਰ (b) ਜਲੋੜ੍ਹ (c) ਕਾਲੀ (d) ਲੇਟਰਾਈਟ

134. Identify the state not having Jhumming type of farming :

(a) Assam (b) Nagaland (c) Mizoram (d) Haryana

ਰਾਜ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਝੂਮਿੰਗ ਕਿਸਮ ਦੀ ਖੇਤੀ ਨਹੀ ਹੁੰਦੀ?

(a) ਅਸਾਮ (b) ਨਾਗਾਲੈਂਡ (c) ਮੀਜ਼ੋਰਮ (d) ਹਰਿਆਣਾ

135. Which of the following contributes 63 per cent of India's petroleum?

(a) Assam (b) Mumbai High (c) Kerala (d) Gujarat

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਦਾ 63 ਪ੍ਰਤੀਸਤ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ?

(a) ਆਸਾਮ (b) ਮੁੰਬਈ ਹਾਈ (c) ਕੇਰਲਾ (d) ਗੁਜਰਾਤ

136. Identify the non-food crop (s):

(a) Jute (b) Rubber (c) Cotton (d) All of these

ਗੈਰ-ਖਾਧ ਫਸਲ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ:

(a) ਪਟਸਨ (b) ਰਬੜ (c) ਕਪਾਹ (d) ਇਹ ਸਾਰੇ

137. What is the recorded forest area in Punjab?

(a) 6 per cent (b) 9 per cent (c) 11 per cent (d) 15 per cent

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜੰਗਲਾਤ ਖੇਤਰ ਹੈ?

(a) 6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (b) 9 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (c) 11 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (d) 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ

138. The ozone layer is located in :
(a) Troposphere (b) Stratosphere (c) Mesosphere (d) Ionosphere
ਓਜ਼ੋਨ ਪਰਤ ਸਥਿਤ ਹੈ:
(a) ਟ੍ਰੋਪੋਸਫੇਅਰ ਵਿੱਚ (b) ਸਟ੍ਰੈਟੋਸਫੇਅਰ ਵਿੱਚ (c) ਮੀਜ਼ੋਸਫੇਅਰ ਵਿੱਚ (d) ਆਇਨੋਸਫੇਅਰ ਵਿੱਚ

139. Decibel is the standard for measurement of:
(a) Air (b) Noise (c) Height (d) Distance
ਡੈਸੀਬਲ ਇਸਦੇ ਮਾਪ ਦਾ ਮਿਆਰ ਹੈ:
(a) ਹਵਾ (b) ਸ਼ੋਰ (c) ਉਚਾਈ (d) ਦੂਰੀ

140. Where was the Kyoto Protocol adopted in 1997?
(a) Argentina (b) Brazil (c) China (d) Japan
1997 ਵਿੱਚ ਕਯੋਟੋ ਪ੍ਰੋਟੋਕਾਲ ਕਿੱਥੇ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ?
(a) ਅਰਜਨਟੀਨਾ (b) ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ (c) ਚੀਨ (d) ਜਪਾਨ

141. Identify aim (s) of social research:
(a) Understanding functions of society
(b) Studying individual behavior and social action
(c) to develop theories
(d) All of the above
ਸਮਾਜਕ ਖੋਜ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ:
(a) ਸਮਾਜ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਸਮਝ
(b) ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਕਾਰਜ ਦਾ ਅਧਿਐਨ
(c) ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ
(d) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

142. A hypothesis is:
(a) An assumption about relations between variables
(b) A form of question
(c) A theory
(d) An example
ਇੱਕ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਹੈ:
(a) ਚਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਮਾਨਤਾ
(b) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ
(c) ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ
(d) ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ

143. What are the advantages of Sampling technique ?
(a) It saves time and money
(b) It saves destruction of units
(c) It achieves greater cooperation from respondents
(d) All of the above
ਸੈਂਪਲਿੰਗ ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਲਾਭ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
(a) ਇਹ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬਚਤ ਕਰਦੀ ਹੈ
(b) ਇਹ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਵਿਨਾਸ਼ ਨੂੰ ਬਚਾਉਂਦੀ ਹੈ
(c) ਇਸਨੂੰ ਸਰੋਤਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਹਿਯੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
(d) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

144. Who introduced the concept of Ideal Type in Sociology?
(a) Karl Marx (b) Max Weber (c) C.E.M. Joad (d) Talcott Parsons
ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਆਦਰਸ਼ ਕਿਸਮ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਨ ਕਿਸਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ?
(a) ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ (b) ਮੈਕਸ ਵੇਬਰ (c) ਸੀ.ਈ.ਐਮ. ਜੋਡ (d) ਟਾਲਕੋਟ ਪਾਰਸਨਜ਼

145. Interview is:
(a) A verbal questioning
(b) An abstract form
(c) A theory forming technique
(d) None of the above
ਇੰਟਰਵਿਊ ਹੈ:
(a) ਇੱਕ ਮੌਖਿਕ ਸਵਾਲ ਜਵਾਬ
(b) ਇੱਕ ਸੂਖਮ ਰੂਪ
(c) ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਦੀ ਇੱਕ ਤਕਨੀਕ
(d) ਉਪਰੋਕਤ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

146. Which of the following is not a part of social science?
(a) Sociology (b) Economics (c) Mathematics (d) Political Science
ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀ ਹੈ?
(a) ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰ (b) ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ (c) ਗਣਿਤ (d) ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ

147. Identify a sociologist among the following:
(a) A.K. Sen (b) Max Weber (c) Arnold Toynbee (d) Bertrand Russell
ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਮਾਜਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ।
(a) ਏ.ਕੇ..ਸੇਨ (b) ਮੈਕਸ ਵੇਬਰ (c) ਆਰਨੋਲਡ ਟੋਯਨਬੀ (d) ਬਰਟਰੈਂਡ ਰਸਲ

148. Who introduced the concept of Sanskritization ?
(a) M.N. Srinivas (b) A.R. Desai (c) Andre Betellie (d) G.S. Gurye
ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀਕਰਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਨ ਕਿਸਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ?
(a) ਐਮ. ਐਨ. ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ (b) ਏ. ਆਰ. ਦੇਸਾਈ (c) ਐਂਡਰੀ ਬੈਟੇਲੀ (d) ਜੀ. ਐਸ. ਗੁਰਯੀ

149. Who is the main author of "Open the Social Sciences"?
(a) Dipankar Gupta
(b) Satish Sabarwal
(c) Immanuel Wallenstein
(d) Andre Gunnar Frank
"ਓਪਨ ਦਿ ਸੋਸ਼ਲ ਸਾਈਂਸਿਜ਼" ਦਾ ਮੁੱਖ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹੈ?
(a) ਦੀਪਾਂਕਰ ਗੁਪਤਾ
(b) ਸਤੀਸ਼ ਸਭਰਵਾਲ
(c) ਇਮੈਨੂਯਲ ਵੈਲਨਸਟੀਨ
(d) ਐਂਡਰ ਗੁਨਾਰ ਫ੍ਰੈਂਕ

150. The Report of Gulbenkian Commission on Restructuring of the Social Sciences recommended:
(a) Abolition of the post of Professor
(b) Compulsory joint appointment of Professors
(c) Reducing focus on social sciences
(d) Teaching of science only
ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਪੁਨਰ ਗਠਨ ਤੇ ਗੁਲਬੈਨਕੀਆਂ ਕਮੀਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ:
(a) ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦੇ ਪਦ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦੀ
(b) ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਦੀ ਲਾਜਮੀ ਸਾਂਝੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ
(c) ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੀ
(d) ਸਿਰਫ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ